ЗВЯЗДА

6 сакавіка 1996 г. серада, № 65 (22868)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

РОЗГАЛАС

5 сакавіка Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з прадстаўнікамі «Камітэта Мід-Амерыка па міжнароднаму бізнесу і ўрадавых сувязях ІНК».

На здымку: у час сустрэчы.

ЗАПАЗЫЧАНАСЦІ ПА ЗАРПЛАЦЕ НЕ ПАВІННА БЫЦЬ

Пры выкананні ўказанняў Прэзідэнта па абавязковай выплаце пратэрмінаванай заработнай платы з прыцягненнем рэсурсаў банкаўскай сістэмы Нацыянальны банк прапанаваў камерцыйным банкам у першачарговым парадку разгледзець магчымасць выдачы суб'ектам гаспадарання крэдытаў на пагашэнне запазычанасці па зарплаце па стану на 15 лютага за кошт уласных прыцягнутых рэсурсаў.

Калі ж у банка не хапае рублёвых рэсурсаў, трэба максімальна выкарыстоўваць міжбанкаўскі крэдыт, часова свабодныя валютныя сродкі, продаж Нацбанку дзяржаўных кароткатэрміновых аблігацый. Пры недахваце ў банка сродкаў Нацыянальны банк таксама гатовы выдзеліць цэнтралізаваныя рэсурсы, якія павінны быць вернуты да 25 сакавіка, пад заклад ліквідных актываў банка.

Дзмітрый ГРЫВЕНСКІ.

НЕЗАВЕРШАНАЕ БУДАЎНІЦТВА: АДСУТНАСЦЬ ПЕРСПЕКТЫЎ?

Паводле даных упраўлення дзяржаўнага будаўнічага нагляду Мінгарвыканкома, летась з-за нізкай якасці работ было прыпынена будаўніцтва 29 аб'ектаў.

У асноўным забракоўка была зроблена па мантажу канструкцый (57 працэнтаў) і па цаглянай кладцы (18 працэнтаў). Згодна з указаннямі ўпраўлення нагляду, у 1995 годзе на 84 аб'ектах праводзіўся дэмантаж канструкцый, а на 94 яны былі ўзмоцнены. Вельмі цяжкае становішча застаецца ў галіне незавершанага будаўніцтва. Як паведаміў начальнік буддзяржнагляду Г. Хлебадараў, у мінулым годзе ўпраўленнем было выдадзена 47 прадпісанняў на кансервацыю аб'ектаў будаўніцтва, у тым ліку на 34 жылыя дамы.

Сяргей КУРКАЧ.

МІНІСТЭРСТВА ГАНДЛЮ РЭСПУБЛІКІ РАСПРАЦОЎВАЕ ДАКУМЕНТ, ЯКІ ПАВІНЕН АБАРАНІЦЬ АЙЧЫННЫХ ВЫТВОРЦАЎ

З мэтай умацавання становішча айчынных вытворцаў і спынення наступлення імпартных тавараў нізкай якасці, а таксама іх нелегальнага ўвозу ў рэспубліку Міністэрства гандлю прыступіла да распрацоўкі «Палажэння аб увозе тавараў з далёкага замежжа, выдачы квот камерцыйным і іншым прадпрыемствам на іх увоз з указаннем асартыменту і аб'ёму».

Паводле звестак міністэрства, доля айчынных нехарчовых тавараў у агульным аб'ёме тавараабароту рэзка скарачаецца. Імпартнай сёння стала кожная пятая пара абутку, кожны другі пачак сродкаў для мыцця, кожная трэцяя бутэлька спіртных напояў. На набыццё імпартных нехарчовых тавараў у прыватнікаў насельніцтва траціць кожны пяты рубель, прычым якасць гэтых тавараў не заўсёды бездакорная.

Святлана ЮЗІК, БелаПАН.

А МТЗ — ЛЕПШ ЗА ЎСІХ!

12 трактарных заводаў былога Савецкага Саюза аб'яднала створанае таварыства «Трактар». Але гэты саюз аднадумцаў, на жаль, не можа прадухіліць эканамічны спад у галіне. Трактарная прамысловасць развалена, і для яе аднаўлення спатрэбяцца гады.

Дастаткова сказаць, што толькі па расійскіх заводах, якія займаюцца выпускам трактароў, прадукцыйнасць працы знізілася ў параўнанні з 1986 годам у 11 разоў. Летась было сабрана ў Чэбаксарах — 215, Кішынёве — 975, Уладзіміры — больш за 6 тысяч трактароў, а ў Мінску — 27646 машын маркі «Беларусь», што складае амаль 50 працэнтаў ад усіх выпушчаных у СНД агрэгатаў. Такім чынам, на думку спецыялістаў, МТЗ пакуль трымаецца на плаву.

Алег ПРАЦЬКО.

НА РЫНКУ ПРАЦЫ ЧАКАЮЦЬ ПЕРАМЕН

Яўная перавага попыту над прапановай назіраецца на рынку працы Міншчыны.

Лідзіруюць па колькасці беспрацоўных Вілейка, Маладзечна і Салігорск, дзе на адно рабочае месца прэтэндуюць 96, 69 і 59 чалавек адпаведна. У цэлым жа па вобласці звыш 27 тысяч чалавек знаходзяцца на ўліку ў цэнтрах занятасці, частка з якіх атрымлівае дапамогу па беспрацоўю.

Кацярына ШЫМАНСКАЯ, БЕЛТА.

СКАКУНУ Аляксею Сцяпанавічу

Паважаны Аляксей Сцяпанавіч!

У сувязі з 50-годдзем з дня нараджэння прыміце мае шчырыя віншаванні з выпадку гэтай знамянальнай падзеі ў Вашым жыцці.

Высокія маральныя якасці, дапытлівы розум, усебаковая прафесіянальная падрыхтоўка, шырокі кругагляд, абвостранае ўспрыманне ўсяго новага і перадавога, клапатлівыя адносіны да людзей здабылі Вам заслужаны аўтарытэт, павагу і ўдзячнасць.

Вам, як нікому іншаму, уласцівы лепшыя рысы беларускага селяніна — гаспадарчыя адносіны да зямлі, прыродная кемлівасць, адданасць сельскаму рамяству, веданне сваёй справы, беражлівыя адносіны да прыроды, любоў да роднага краю.

Ваша кіпучая энергія, адказнасць, энтузіязм, настойлівасць, здольнасць правільна расставіць кадры і аб'яднаць намаганні калектыву для вырашэння пастаўленых перад ім задач, уменне бачыць перспектыву і знаходзіць нестандартныя вырашэнні складаных пытанняў, набыты жыццёвы і вытворчы вопыт прадвызначаюць поспех справы. Асабліва поўна гэтыя якасці раскрыліся ў складаных эканамічных умовах апошніх гадоў. Знаходзячыся ў пастаянным пошуку новых формаў гаспадарання і ўмела іх выкарыстоўваючы ў вытворчай дзейнасці, узначальваемы Вамі калектыў і цяпер забяспечвае высокі ўзровень вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі і тавараў народнага спажывання.

Вы належыце да кіраўнікоў новай хвалі, якія здольны працаваць у няпростай цяперашняй абстаноўцы і забяспечваюць сваёй працай адраджэнне нашай сельскай гаспадаркі, яе былых дасягненняў. Ваша праца па заслугах ацэнена высокімі ўзнагародамі Радзімы — ордэнамі Кастрычніцкай Рэвалюцыі і Працоўнага Чырвонага Сцяга, медалямі. Вам прысвоена высокае званне «Заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь».

У сувязі з юбілеем жадаю Вам, паважаны Аляксей Сцяпанавіч, добрага здароўя, сямейнага шчасця, дабрабыту і далейшай плённай работы на карысць нашага народа.

А. ЛУКАШЭНКА,
Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

У ПРЭЗІДЫУМЕ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Пад старшынствам Сямёна Шарэцкага адбылося пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Абмеркаваны парадак разгляду пытанняў парадку дня першай сесіі Вярхоўнага Савета ў сакавіку. Дэпутатам трэба будзе прыняць Закон «Аб дзяржаўным бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1996 год». Плануецца ўнесці змяненні і дапаўненні ў дзеючае заканадаўства, ратыфікаваць міжнародныя дагаворы, абмеркаваць становішча спраў у аграпрамысловым комплексе.

Прэс-служба Вярхоўнага Савета — БЕЛТА.

Навагрудчына. Пачатак вясны 1996-га. Фота Эдуарда КАБЯКА, БЕЛТА.

СПРАВА ПАДПОЛЬНАГА МІЛЬЯНЕРА КАРЭЙКІ ЖЫВЕ

Чалавеку з сувязямі ў нашай краіне атрымаць некалькі дзесяткаў тысяч долараў ці эквівалентную суму ў рублях даволі проста. Варта толькі ўважліва прачытаць вядомы твор Ільфа і Пятрова «Залатое цяля», і вы ў чарговы раз пераканаецеся ў праўдзівасці выразу: усё новае — даўно забытае старое. Словам, справа падпольнага мільянера Карэйкі жыве і зараз. Прынамсі на Беларусі за мінулы год было зарэгістравана 296 фактаў выманьвання крэдытаў і датацый. Гэта — адзін з самых распаўсюджаных відаў эканамічнай злачыннасці.

Аб тым, як дзейнічаюць «крэдытныя ашуканцы» ў нашай дзяржаве і з якімі праблемамі сутыкаюцца супрацоўнікі праваахоўных органаў пры раскрыцці падобных злачынстваў, карэспандэнт «Звязды» гутарыць са старшым следчым па асабліва важных справах Пракуратуры Беларусі Міхаілам ГАРДЫКАМ.

— Міхаіл Уладзіміравіч, якія спосабы выманьвання крэдытаў найбольш распаўсюджаны на Беларусі?

— Аналіз злачынстваў, звязаных з выманьваннем крэдытаў, паказвае, што «крэдытныя ашуканцы» часцей за ўсё не імкнуцца прыдумваць веласіпед, а толькі ўдасканальваюць, з улікам сучаснага моманту, класічны метад падпольнага мільянера Карэйкі. У прыватнасці, зараз гэта робіцаа гэта наступным чынам: кіраўнікі камерцыйных фірмаў заключаюць паміж сабой фіктыўныя камерцыйныя дамовы аб набыцці якіх-небудзь тавараў. Звычайна гэта так званыя вострадэфіцытныя нафтапрадукты (бензін, дызельнае паліва, мазут) ці прадукты харчавання (алей, цукар і іншыя), імпарт якіх заахвочваецца ўрадам, ды і банкі больш ахвотна выдаюць крэдыты. Атрымаўшы грошы, пазычальнікі знаходзяць прычыну для зрыву дамоўленасці і выкарыстоўваюць крэдыты ў сваіх мэтах. Напрыклад, дырэктар лідскага малога прадпрыемства «Рытм» з мэтай атрымання крэдыту склаў «ліпавую» дамову з ТАА «Фортыс» на набыццё пральных машын. Атрымаўшы ў банку крэдыт у суме 999 мільёнаў рублёў, кіраўнік «Рытма» пералічыў грошы на рахунак «Фортыса», а літаральна праз некалькі дзён грошы вярнуліся на рахунак «Рытма» і былі затрачаны на патрэбы фірмы.

Амаль аналагічную крэдытную махінацыю пракруцілі кіраўнікі мінскіх фірмаў «Кэйры» і «Грэнфіс», якія абавязваліся задаволіць патрэбы беларусаў у алеі.

Другі распаўсюджаны спосаб выманьвання крэдытаў звязаны з выкарыстаннем падробленых дакументаў, пасведчанняў асобы, украдзеных бланкаў і пячатак канкрэтных камерцыйных прадпрыемстваў. Напрыклад, дырэктар маладзечанскага МП «Альфа» дзеля атрымання крэдыту ў банку «Альянс» падрабіў дамову на пастаўку пакавальных машын аднаму прадпрымальніку. Атрымаўшы крэдыт, кіраўнік МП «Альфа» выкарыстаў яго па ўласнаму меркаванню.

Як правіла, крэдытныя ашуканцы не чакаюць, пакуль праваахоўныя органы прыйдуць да іх у офіс ці на кватэру, а, прыхапіўшы з сабою грошы, знікаюць у невядомым накірунку.

Зрэшты, пры існуючай сітуацыі толькі самы гультаяваты ашуканец не здолее уцячы.

— Што вы маеце на ўвазе?

— Выманьванне крэдытаў — злачынства вельмі складанае і заблытанае. Для таго, каб перадаць справу ў суд, неабходна правесці дакументальную рэвізію. А рэвізораў у кантрольна-рэвізійным упраўленні не хапае. Таму даводзіцца чакаць. А за гэты час нядобрасумленныя пазычальнікі могуць і знішчыць важныя дакументы, ды і самі з'ехаць у невядомым напрамку. Паспрабуй іх потым знайсці.

Наогул, страты, якія прыносяць крэдытныя ашуканцы, складаюць мільярды рублёў. Але ў працэсе следства толькі па асобных справах прымаліся меры па вяртанню грошай. Адпаведны артыкул Крымінальнага кодэкса не прадугледжвае канфіскацыю маёмасці за гэта злачынства, таму ў працэсе следства, як правіла, уласнасць не арыштоўваюць. Тут патрэбна, каб парламентарыі ўнеслі змены ў Крымінальны кодэкс і дакладна рэгламентавалі б дзеянне праваахоўных органаў у выпадках, звязаных з расследаваннем крэдытных злачынстваў.

Ды і ў судах, наколькі мне вядома, няма адзінства па пытаннях кампенсацыі ўрону, нанесенага ў выніку выманьвання крэдыту. У адных выпадках прадстаўнікі Феміды пры вынясенні прысуду адначасова спаганялі матэрыяльны ўрон, у другіх — адмаўлялі ў іску, матывуючы гэта тым, што падобныя справы знаходзяцца ў кампетэнцыі гаспадарчых судоў.

Напрыклад, дырэктар гомельскай вытворча-камерцыйнай фірмы «Русана» з мэтай выманьвання крэдыту прадставіў у банкі фіктыўны дагавор аб набыцці тавараў народнага спажывання. Але атрыманыя крэдыты выкарыстаў не па прызначэнню, а проста пераверў грошы на рахункі іншых фірмаў. Тым не менш, Гомельскі нарсуд адмовіў банкам у спагнанні з кіраўніка «Русаны» матэрыяльнага ўрону, параіўшы звярнуцца з адпаведным іскам у гаспадарчы суд.

Разам з тым, напрыклад, Маладзечанскі нарсуд, прызнаўшы вінаватым дырэктара МП «Альфа-М» у выманьванні крэдыту, пры вынясенні прысуду спагнаў з ашуканца на карысць страхавых таварыстваў «Кентаўр» і «Дапамога» матэрыяльны ўрон.

Так што, я лічу, і судам трэба, у рэшце рэшт, дакладна вызначыць сваю пазіцыю па пытанню спагнання матэрыяльнага ўрону з крэдытных махінатараў.

Дарэчы, на маю думку, варта таксама ўвесці крымінальную адказнасць за нямэтавае выкарыстанне крэдытаў. Тады, магчыма, ахвотнікаў абдурыць дзяржаву ці камерцыйны банк альбо страхавую кампанію будзе значна менш. А пакуль, відавочна, многія прайдзісветы спадзяюцца, што ім удасца выкруціцца і следства не здолее ўбачыць у іх дзеяннях наўмыснае выманьванне крэдыту. А даводзіць такія справы да суда, як я ўжо гаварыў, і сапраўды даволі складана.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ФРАКЦЫЯ КАМУНІСТАЎ У ВЯРХОЎНЫМ САВЕЦЕ БЕЛАРУСІ ЗАКЛАПОЧАНА СТАНОВІШЧАМ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Фракцыя камуністаў стала ініцыятарам сустрэчы з міністрам адукацыі Беларусі Васілём Стражавым. Народныя абраннікі камуністычнай арыентацыі, а таксама з іншых фракцый вырашылі сам-насам пагаварыць з адказнай асобай аб выкладанні беларускай мовы ў школах.

Сітуацыя з беларускай мовай, як вядома, увогуле ў рэспубліцы вельмі трагічная. Пасля рэферэндуму пачалося масавае скарачэнне беларускіх класаў, усе дзяржаўныя ўстановы перавялі справаводства на рускую мову. Хаця Закон аб мове ў рэспубліцы ніхто не адмяняў. У дадатак да гэтага быў адменены абавязковы экзамен па беларускай мове ў сярэдняй школе.

З новенькімі кніжкамі Закона аб мове Рэспублікі Беларусь дэпутаты з'явіліся на сустрэчу з міністрам. Якія прэтэнзіі прагучалі ў адрас паважанага міністэрства і асобы, што яго ўзначальвае? Дэпутат Знавец, напрыклад, быў вельмі эмацыянальны і рэзкі ў выказванні сваіх думак. «Вы ведзяце нашу сістэму адукацыі да знішчэння», — катэгарычна заявіў ён міністру. Дэпутат Свірыд праявіў большую лагоднасць. «Мы, беларусы, павінны клапаціцца пра беларускую мову», — далікатна заначыў ён.

Дэпутат Шчукін назваў Васіля Стражава нядобрасумленным чыноўнікам, які пагарджае законам.

Сярод дэпутатаў камуністычнай фракцыі аказалася некалькі настаўнікаў і выкладчыкаў, якія няблага ведаюць сапраўднае становішча з беларускай мовай у школе. Таму адказваць на іх пытанні міністру аказалася вельмі няпроста. Аднак В. Стражаў палымяна пераконваў усіх, каго непакоіць гэта пытанне, што падстаў для трывогі няма, а дзяржава забяспечвае абсалютна роўныя правы для рускай і беларускай моў. У пацвярджэнне гэтага міністр адукацыі плаўна пераходзіў у гаворцы з рускай мовы на беларускую і наадварот.

І ўсё ж такі пільнасць народных выбраннікаў, якія вырашылі стаць на ахову беларускай мовы, міністру не ўдалося прытупіць ніякімі прыгожымі словамі і абяцаннямі. Фракцыя камуністаў беларускага парламента канстатавала, што ў рэспубліцы ажыццяўляецца непрадуманая дзяржаўная палітыка ў адносінах да беларускай мовы.

Таццяна АНТОНАВА.

ДА ВІЗІТУ

З АФІЦЫЙНЫМ ВІЗІТАМ БЕЛАРУСЬ НАВЕДАЕ ПРЭЗІДЭНТ ЮГАСЛАВІІ

Прэзідэнт Саюзнай Рэспублікі Югаславіі Зоран Ліліч з жонкай наведае Беларусь з афіцыйным візітам 6—8 сакавіка.

У час знаходжання ў рэспубліцы ён правядзе перагаворы з кіраўніком беларускай дзяржавы Аляксандрам Лукашэнкам, Старшынёй Вярхоўнага Савета Сямёнам Шарэцкім, прэм'ер-міністрам Міхаілам Чыгіром. Прэзідэнт Югаславіі наведае Беларускае оптыка-механічнае аб'яднанне «БелОМА», сустрэнецца з прадстаўнікамі навуковай і творчай інтэлігенцыі. Па выніках візіту будуць падпісаны сумесныя дакументы.

Зоран Ліліч па нацыянальнасці серб, жанаты, мае одно дзіця. Закончыў тэхнолага-металургічны факультэт Бялградскага універсітэта. 12 гадоў працаваў на заводзе «Рэкорд» у Бялградзе. У 1989 годзе назначаны генеральным дырэктарам холдынг-карпарацыі «Рэкорд». Быў адным з самых маладых дырэктараў прадпрыемстваў Бялграда.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

КРЫК ДУШЫ

ЯК БЕЗ ІНСУЛІНУ ДЫЯБЕТЫКУ ПРАЖЫЦЬ?

Кожны, хто звяртаецца да вас, паважаная рэдакцыя, піша аб сваім набалелым. Вось і я таксама аб сваім.

Усім вядома, як «лёгка» жывецца зараз пенсіянерам. А калі гэты пенсіянер у дадатак і хворы, тады і зусім «весела».

Але аб сутнасці справы. Я таксама пенсіянерка, хворая на цукровы дыябет, чалавек інсуліназалежны. Гэта значыць, хачу я таго ці не, кожны дзень павінна ўводзіць у арганізм інсулін, каб як-небудзь існаваць. Да таго ж урачы прапісалі мне яго двух відаў: прадоўжанага і кароткага дзеяння. Скажам, апошні мне колюць тры разы на дзень.

Кожны месяц, як і ўсе дыябетыкі, я іду да ўрача, і яна выпісвае мне рэцэпты, па якіх я атрымліваю гэтыя лякарствы ў аптэцы. Але, я ўжо і не памятаю, у верасні ці кастрычніку ўрач «абрадавала» мяне тым, што інсуліну кароткага дзеяння ў аптэцы няма. На пытанне, як мне быць, яна прапанавала замест яго таблеткі «Гілемал». Паколькі іншага выйсця не было, прыйшлося згадзіцца. Так было і ў наступныя месяцы. Думала, што інсуліну няма таму, што заканчваецца год. Але нічога не змянілася і ў студзені.

«Гілемал» дапамагаў мне слаба, і ў крыві стала цукру больш, чым у тры разы вышэй за нормы. Тады ўрач-эндакрынолаг, якая працуе зусім нядаўна, прапанавала мне таблеткі «Глібамід». І вось 22 лютага я зноў на прыёме ва ўрача. Інсуліну як не было, так і няма. А што рабіць? Для дыябетыкаў лекі патрэбны як паветра. Я не гавару ўжо пра «Трэнтал», ліпоевую кіслату. Хоць бы інсулін быў, ці таблеткі, што яго замяняюць.

На пытанне, калі з Магілёва прывязуць лекі, урач адказала, што атрымалі іх дні тры назад, але для дыябетыкаў нічога не прывезлі. Чаму? Хіба дыябетыкі не людзі? Калі спытала, да каго я павінна звярнуцца, яна адказала, што не ведае.

Дык усё ж якія службовыя асобы павінны паклапаціцца, каб у асіповіцкія аптэкі завезлі лекі для людзей, хворых на цукровы дыябет? Калі б я такая была адна, то, падумаеш, адным дыябетыкам на свеце больш, адным менш, невялікая бяда. Але ж нас, такіх хворых, у горадзе і раёне 600 чалавек, і ўсім таксама патрэбны лекі.

Была б у мяне магчымасць наведаць гэтых хворых, і я ўпэўнена: усе яны падпісаліся б пад маім пісьмом. Таму што кожнага з іх моцна трывожыць думка: «Што ж рабіць далей? Да каго звяртацца? Хто нам дапаможа?»

З павагай
Валянціна СЕМЯНЦОВА,
інвалід II групы.
г. Асіповічы.

ПАСТАНОВА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ПАСЛАННІ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ СТАНЕ КАНСТЫТУЦЫЙНАЙ ЗАКОННАСЦІ Ў РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ У 1995 ГОДЗЕ»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

1. Пагадзіцца з вывадамі, якія змяшчаюцца ў Пасланні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнту і Вярхоўнаму Савету Рэспублікі Беларусь «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь у 1995 годзе».

2. Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін падрыхтаваць прапановы аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у заканадаўчыя акты, прызнаныя Канстытуцыйным Судом не адпавядаючымі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь поўнасцю або часткова.

3. Камісіі па заканадаўству з удзелам іншых камісій Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, Вышэйшага Гаспадарчага Суда Рэспублікі Беларусь, Пракуратуры Рэспублікі Беларусь, Беларускага інстытута дзяржаўнага будаўніцтва і заканадаўства, грамадскіх аб'яднанняў, з прыцягненнем навуковых устаноў у трохмесячны тэрмін прадставіць Вярхоўнаму Савету праграму законапраектных работ, маючы на ўвазе прывядзенне заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, агульнапрызнанымі прынцыпамі міжнароднага права і Канцэпцыяй судова-прававой рэформы.

4. Камісіі па заканадаўству і Камісіі па дзяржаўнаму будаўніцтву і мясцоваму самакіраванню забяспечыць да 1 кастрычніка 1996 года распрацоўку праекта закона аб парадку падрыхтоўкі, прыняцця, уступлення ў сілу і спынення дзеяння законаў і іншых нарматыўных актаў Рэспублікі Беларусь.

5. Камісіі па правах чалавека, нацыянальных пытаннях, сродках масавай інфармацыі, сувязях з грамадскімі аб'яднаннямі і рэлігійнымі арганізацыямі з удзелам зацікаўленых органаў і асоб у двухмесячны тэрмін разгледзець пытанне аб увядзенні ў Рэспубліцы Беларусь пасады Ўпаўнаважанага па правах чалавека і прадставіць Вярхоўнаму Савету адпаведныя прапановы.

6. Камісіі па заканадаўству з удзелам адпаведных камісій Вярхоўнага Савета разгледзець прапановы, якія змяшчаюцца ў Пасланні Канстытуцыйнага Суда, аб пашырэнні яго кампетэнцыі і пры неабходнасці ў трохмесячны тэрмін прадставіць ва ўстаноўленым парадку Вярхоўнаму Савету праекты адпаведных заканадаўчых актаў.

7. Лічыць неабходным:

у месячны тэрмін прыняць закон, які рэгулюе пытанні выканання рашэнняў Канстытуцыйнага Суда, уключаючы пытанні адказнасці за невыкананне, неналежнае выкананне ці перашкоджанне выкананню гэтых рашэнняў;

у адпаведнасці з артыкуламі 83 і 126 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь правесці давыбары членаў Канстытуцыйнага Суда да 1 мая 1996 года.

Камісіі па заканадаўству з удзелам адпаведных камісій Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь унесці ва ўстаноўленым парадку неабходныя прапановы.

8. Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь да 1 красавіка 1996 года падрыхтаваць і ўнесці на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь пытанне аб тлумачэнні асобных артыкулаў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Старшыня
Вярхоўнага Савета
Рэспублікі Беларусь
С. ШАРЭЦКІ.

27 лютага 1996 г.,
г. Мінск.
№ 89-XIII

КОЛЬКІ КАШТУЕ ПАЕСЦІ?

Спецыялісты-даследчыкі сцвярджаюць, што нават на адной вадзе чалавек можа пратрымацца даволі доўга. А калі яшчэ штодзень хаця б акраец хлеба ў дадатак яму даваць — жыццё наогул малінай можа здацца. Даруй, чытач, за гэты цынізм, але ці не такім выглядае жыццё многіх у нашым грамадстве? На мінімальныя жабрацкія зарплаты, стыпендыі і пенсіі не параскашуеш: хіба толькі батон ды бутэлька малака або кефіру ў дзень. Кавалак масла або мяса — гэта ўжо з галіны ружовых мараў... Безумоўна, знойдуцца сярод чытачоў і людзі, далёкія ад гэтых праблем, якія могуць запярэчыць: маўляў, не можа такога быць. Можа, шаноўныя. Як пражыць месяц на сваю зарплату-пенсію, якая не перавышае 200—300 тысяч рублёў, вясковаму пенсіянеру? А кошт прадуктаў ведаеце?..

Назва прадуктаў	Брэст	Віцебск	Гомель	Гродна	Мінск	Магілёў
Паўфабрыкат бяскасцёвы з ялавічыны (кг)	40.800	40.300	47.000	44.000	40.400	49.500
Фарш мясны ялавічны (кг)	28.100	27.000	33.200	29.400	28.600	34.800
Пельмені (0,5 кг)	9400	12.000	12.100	11.300	11.200	12.100
Мяса птушкі (кг)	26.600	24.100	25.600	27.000	26.100	25.600
Тварог 9-працэнтны (кг)	15.400	17.500	--	15.600	21.600	--
Сыр цвёрды (кг)	41.500	46.000	39.000	46.000	46.700	43.400
Рыба марожаная (кг)	17.600	17.000	17.400	14.600	16.300	23.400
Алей (кг)	20.000	18.000	25.000	23.000	17.500	20.000
Бульба (кг)	3700	3500	3500	4000	4000	2600
Морква (кг)	3200	5000	3000	4000	5300	3600
Капуста свежая (кг)	3000	--	5000	4000	5000	4000

Падрыхтаваў Сяргей РАСОЛЬКА.

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 63850 (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА

Колькасць камплектаў

на 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ПВ | месца | літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету 63850 (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА

Кошт: падпіскі ____ руб.; пераадрасоўкі ____ руб. Колькасць камплектаў

на 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Шаноўныя чытачы «Звязды»! Нагадваем вам, што ПАДПІСКА на нашу газету на другі квартал 1996 года ЗАКОНЧЫЦЦА 10 САКАВІКА. У вас засталося некалькі дзён. Чакаем вас ва ўсіх аддзяленнях сувязі!

Падпісная цана на «Звязду» — самая танная з усіх беларускіх штодзённых газет: 40.800 рублёў на квартал і 13.600 — на месяц. Рабіце свой выбар!

РОЗГАЛАС

СНЕГУ РАДЫ Ў ЦЕЛЯХАНАХ

Калі многім сёлетняя снежная і марозная зіма не асабліва падабаецца, дык у Целяханах ёй вельмі рады. Галоўнае прадпрыемства тут — вядомая за ўсім былым Саюзе лыжная фабрыка. На ёй працуюць 536 чалавек, і фабрыка, паводле слоў тэхнолага Жанны Міхайлаўны Конохавай, старанна захоўвае свой калектыў, пераходзіць на гібкія графікі працы, арганізоўвае дадатковую вытворчасць, але не скарачае рабочых.

Летась фабрыка адзначыла сваё пяцідзесяцігоддзе. Аднак апошнія дзесяць гадоў зрабілі ўсё, каб Целяханская фабрыка, як і многія яе канкурэнты ў іншых рэспубліках СНД і Прыбалтыцы, змяніла свой профіль з лыжнага на мэблевы. Калі дзесяць гадоў таму ў Целяханах выраблялася да 400 тысяч пар лыжаў штогод. Потым пайшлі бясснежныя цёплыя зімы, і попыт на гэты тавар рэзка ўпаў, склады затаварыліся гатовымі лыжамі, і вытворчасць іх упала ледзь не да нуля.

І толькі дзякуючы сёлетняй надзвычай снежнай зіме склады прадпрыемства былі ачышчаны ад лыжаў, вытворчасць іх узрасла да 4 тысяч пар у месяц, якія ў гэтым зімнім месяцы заказчыкі забіраюць проста з канвеера, мінаючы складскія памяшканні.

Заказвалі лыжы з Беларусі, Расіі, іншых краін, так што целяханцам трэба вырашыць многія праблемы, арганізаваць вытворчасць лыж: закупляць бярозавыя калоды, фарбы, лакі... «За гэта ўсё трэба плаціць рэальныя грошы, а магазіны просяць лыжы на рэалізацыю», — крыўдзяцца супрацоўнікі ў аддзеле збыту. Тым не менш, заказам тут рады. Дзякуючы ім фабрыка трохі палепшыла сваё фінансавае становішча, пачала рэгулярна выплачваць зарплату, якая ў сярэднім складае тут каля 800 тысяч рублёў. Хаця, зразумела, не абыходзіцца і без нараканняў на высокія падаткі, цяжкае эканамічнае становішча, на падман з боку некаторых партнёраў з-за мяжы. Аднак ёсць у целяханцаў і даволі перспектыўныя кантакты, у прыватнасці, заключаны дагавор на выраб пробнай партыі драўляна-пластыкавых лыжаў для пастаўкі ў Канаду. Натуральна, што тут патрабуецца высокая якасць, але Ж. Конохава не сумняваецца ў ёй, бо прадпрыемства мае добрае імпартнае абсталяванне, [illegible]

Лыжы, зразумела, — тавар сезонны, [illegible] Вырабляюць мэблю і на заказ. Прычым большасць мэблі вырабляецца не з пілавіння, а з дошак.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

А ГРОШЫ — «ПАД НАГАМІ»

Спецыялісты падлічылі, што калі б на Гомельшчыне ўдзялялася дастатковая ўвага ільну і яго перапрацоўцы, дык абласны бюджэт дадаткова папоўніўся б на чатыры мільярды рублёў.

Атрымліваецца ж парадокс. З-за невялікіх пасяўных плошчаў пад гэту каштоўную і прыбытковую культуру, а таксама з-за дрэннага догляду за ёй (многія гаспадаркі наогул не ўносілі пад лён мінеральныя ўгнаенні), нізкай якасці [illegible]

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЗДАРЭННЕ

ПАЖАР ПАКІНУЎ ШКОЛЬНІКАЎ БЕЗ АДЗЕННЯ

Нярадасным выдаўся адзін з першых вясенніх дзён для выкладчыкаў і вучняў сталічнай школы № 175, размешчанай па вуліцы Л. Украінкі.

Пажар, што ўзнік у гардэробе, пакінуў без верхняга адзення каля двухсот вучняў. Заняткі прыйшлося спыніць і эвакуіраваць усіх людзей, якія знаходзіліся ў будынку. У час пажару з другога паверха выскачыла настаўніца і вучаніца [illegible] мамі ног шпіталізаваны. Прыбыўшымі пажарнымі агонь быў уціхаміраны. Кампетэнтныя органы ўстанаўліваюць прычыны ўзнікнення пажару і суму нанесенага ім урону.

Павел ПРАТАСЕНЯ, БЕЛТА.

У ЖАНЧЫН У ПАШАНЕ ЦВЯРОЗЫЯ КАМЕРСАНТЫ

Калі верыць вынікам апытання, якое правяла газета «Брестский курьер», то мужчына цяпер павінен у асноўным займацца прыватнай камерцыяй.

Так лічаць 74 працэнты жанчын, адказаўшых на пытанні анкеты. Толькі ад 10 да 15 працэнтаў прадстаўніц прыгожай палавіны чалавецтва аддаюць перавагу рабоце мужчын на вытворчасці, у дзяржапараце, іх заняткам творчасцю і навукай. Пры гэтым палова жанчын лічаць, што цяпер пры жаданні мужчына можа праявіць сябе як у любыя іншыя часы. У адказах жа на пытанне, якія з якасцей мужчын уяўляюцца жанчынам самымі агіднымі, 46 працэнтаў іх паставілі на першае месца п'янства. Далей ідуць глупства, ілжывасць, жорсткасць. І толькі дзесяць працэнтаў жанчын у якасці галоўных негатыўных якасцей выдзелілі сексуальную няздольнасць мужчын і схільнасць да здрады.

Іван КУКСА, БЕЛТА.

ВЫРАТАВАНАЕ СЭРЦА — ВЫРАТАВАНАЕ ЖЫЦЦЁ

У Мінску адбылося афіцыйнае падпісанне праекта праграмы БАКардыя (Беларусь—Амерыка—Кардыялогія).

Сутнасць гэтага новага беларуска-амерыканскага праекта заключаецца ў тым, каб на базе існуючых кардыяхірургічных цэнтраў у РБ, карыстаючыся метадычнай і фінансавай падтрымкай замежных удзельнікаў праекта, асвоіць і ўкараніць у практыку гэтых цэнтраў поўны спектр аперацый на сэрцы (за выключэннем трансплантацыі), арганізаваць пастаяннае прымяненне гэтых тэхналогій, падрыхтоўку кваліфікаваных кардыяхірургаў. Усё гэта дасць магчымасць зменшыць затраты на лячэнне за рубяжом і зрабіць гэты від аперацый даступным.

Сёння аперацыі на сэрцы ў медыцынскіх стацыянарах рэспублікі прадстаўлены далёка не ў поўным аб'ёме, і значныя сумы з бюджэтных сродкаў трацяцца на лячэнне за рубяжом. У сувязі з гэтым Беларускі дзіцячы фонд звярнуўся да адміністрацыі Вірджынскага медыцынскага ўніверсітэта, аднаго з вядучых у ЗША цэнтраў па кардыяхірургіі, з просьбай аказаць дапамогу ў вырашэнні гэтай праблемы.

Першая група амерыканскіх спецыялістаў, якая наведала Мінск, правяла да пачатку сумеснай работы старанны аналіз гатоўнасці Цэнтра дзіцячай хірургіі і Рэспубліканскага цэнтра сардэчна-сасудзістай хірургіі. Прыемна, што ў працэсе ацэнкі практычны ўзровень беларускіх спецыялістаў быў прызнаны як поўнасцю адпаведным сусветным патрабаванням. Але быў адзначаны пэўны недахват спецыяльных відаў абсталявання, спецыяльнага хірургічнага інструментарыя. А вось умовы стэрыльнасці і антысептыкі, паводле экспертных ацэнак, увогуле знаходзяцца ў нас у крытычным стане. У выніку была зроблена выснова, што ў Беларусі магчыма правядзенне ўсіх відаў аперацый пры ўмове даўкамплектавання клінік абсталяваннем і расходнымі матэрыяламі пры метадычнай і інфармацыйнай дапамозе амерыканскіх спецыялістаў.

З беларускага боку праграму падпісалі Міністэрства аховы здароўя, якое зоймецца закупкай неабходнага абсталявання, буйнейшы медыцынскі вытворца — кампанія «Джонсан і Джонсан», якая будзе фінансаваць навучанне беларускіх кардыяхірургаў у ЗША, і Беларускі дзіцячы фонд. Падкрэсліваючы вострую неабходнасць у ажыццяўленні ў краіне ўсіх аперацый на сэрцы, даверны ўрач Беларускага дзіцячага фонду Лідзія Літвіновіч паведаміла:

— Адна з асноўных мэтаў нашай праграмы — магчымасць найбольш ранняй дыягностыкі паталогіі сардэчна-сасудзістай сістэмы ў дзяцей, якія знаходзяцца яшчэ ў лоне маці. Паводле даных статыстыкі, у год нараджаецца каля 600 дзяцей з парокамі сэрца. Нашы клінікі ў стане аказаць сёння дапамогу не больш як 400 дзецям. Найбольш ранняя дыягностыка дасць магчымасць ратаваць дзяцей, робячы ім аперацыі ўжо ў першыя месяцы іх жыцця. Гэта выключна важна, паколькі без лячэння да 20 гадоў паміраюць 95 працэнтаў хворых з прыроджанай паталогіяй сардэчна-сасудзістай сістэмы.

Наталля ГУСАКОВА.

АРМІЯ РЭАРГАНІЗУЕЦЦА. АЛЕ АБВАЛЬНАГА СКАРАЧЭННЯ НЕ БУДЗЕ

У вайсковых калектывах актыўна абмяркоўваецца праект Канцэпцыі ваеннай рэформы, які надаўна разглядаўся на калегіі Міністэрства абароны. Але саму ваенную рэформу нельга аддзяляць ад цэлага комплексу звязаных у адзінае пытанняў.

Па-першае, укараненне ў жыццё Канцэпцыі ваеннай рэформы дазволіць прывесці ўзброеныя структуры, якія адказваюць за нацыянальную бяспеку. Гэта пацягне за сабой удакладненне заканадаўчай базы, якое будзе праходзіць як праз указы Прэзідэнта, так і праз пастановы Вярхоўнага Савета і Кабінета Міністраў. Гэта справа не аднаго дня, таму канцэпцыя і разлічана да 2000 года.

Па-другое, ваенная рэформа будзе праводзіцца ў цеснай [illegible] Вось толькі адзін з іх. Пераход на новы прынцып камплектавання (дарэчы, ён ужо ажыццёўлены ў 1995 годзе) даў магчымасць зменшыць вастрыню праблемы падрыхтоўкі спецыялістаў запасу, часткова кампенсаваць адсутнасць збораў, якія цяпер не праводзяцца. Але самае галоўнае — знойдзены шлях, які дае магчымасць у дадзеным становішчы вырашаць даволі складанае пытанне.

Развіццё сусветнага супольніцтва падказвае, што ўсюды ідзе працэс узмацнення грамадзянскага кантролю над арміяй. Гэта дасягаецца рознымі шляхамі. Адзін з іх наступны: Міністэрства абароны становіцца палітычным органам, [illegible] дзе, напрыклад, ваенны гандаль. У былыя часы, калі не хапала тавару, у ваенгандлю былі размеркавальныя функцыі. Цяпер сітуацыя змянілася. Акрамя таго, цэны ў ваенным гандлі не ніжэйшыя, а часам нават і вышэйшыя, чым у цывільнай сферы. Навошта ваеннаму ведамству такі баласт? У кожнай часці камандзір зможа самастойна заключыць дагавор з любой гандлёвай арганізацыяй. А прадаставіўшы на льготных умовах памяшканне і ўзяўшы на сябе ахову, можна разлічваць на зніжэнне цэн на тавары.

[illegible] Салдацкая каша ў любым катле гатуецца аднолькава.

Адыход ад дублявання вельмі выгадны дзяржаве. Зэканомленыя сродкі можна выкарыстаць больш рацыянальна.

Па-чацвёртае, на балансе Міністэрства абароны цяпер знаходзіцца каля 400 ваенных гарадкоў. Для беларускай арміі гэтага яўна многавата, [illegible] Дэталёвае вывучэнне паказала, што за цэлым шэрагам гарнізонаў існуе не толькі эканамічная, але і тактычная мэтазгоднасць. Вядома, перадыслакацыя войскаў патрабуе пэўных фінансавых затрат. Але праз год-два яны поўнасцю кампенсуюцца, і ў выніку атрымліваецца эканомія сродкаў.

Па-пятае, праект Канцэпцыі ваеннай рэформы патрабуе захавання і сацыяльнай абароненасці ваеннаслужачых. Што датычыць перамяшчэння войскаў, то ніякіх паспешлівых рашэнняў прымацца не будзе. У кожным канкрэтным выпадку павінны захоўвацца інтарэсы не толькі дзяржавы, але і ваеннаслужачага. Ні адзін афіцэр, прапаршчык і кантрактнік не будуць звольнены па скарачэнню штатаў — [illegible] калі быў звольнены па скарачэнню штатаў, па сямейных абставінах або па хваробе.

Па-шостае, праект Канцэпцыі ваеннай рэформы прадугледжвае скарачэнне беларускай арміі да 60 тысяч ваеннаслужачых (на сённяшні дзень іх крыху больш за 85 тысяч) і да 15 тысяч рабочых і служачых (цяпер іх каля 50 тысяч). Міжволі ўзнікае пытанне: «А ці здольныя такія Узброеныя Сілы выканаць свае канстытуцыйныя абавязкі — абараніць суверэнітэт і незалежнасць дзяржавы?» Міністр абароны генерал-лейтэнант Мальцаў пераканаў, што цяперашняя армія ў стане выканаць гэту задачу. Праект жа Канцэпцыі ваеннай рэформы прадугледжвае не столькі скарачэнне арміі, колькі ўзмацненне нацыянальнай бяспекі рэспублікі.

У гэтым месяцы праект Канцэпцыі ваеннай рэформы плануецца разгледзець на пасяджэнні Савета бяспекі.

Сяргей ВЕРАШЧАК,
прэс-служба Міністэрства абароны.

ЮРЫДЫЧНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ

КАМПЕНСАЦЫЯ ЗА НЯВЫКАРЫСТАНЫ ВОДПУСК ПРЫ ЗВАЛЬНЕННІ

Я па розных прычынах 5 гадоў не была ў водпуску, а цяпер пры звальненні з работы кампенсацыю выплачваюць толькі за тры водпускі. Дырэктар кажа, што больш плаціць за водпуск яны не маюць права — закон забараняе. Ды як жа так, самі не давалі мне водпуск, а пры звальненні і аплаціць яго нельга?

І. Дрозд, *г. Баранавічы.*

З самага пачатку павінен сказаць, што кіраўніцтва прадпрыемства ці арганізацыі, дзе вы працавалі, не мае рацыі ў сваім сцвярджэнні і ў адносінах да вас двойчы дапусціла парушэнне дзеючага заканадаўства.

Па-першае, у адпаведнасці з Кодэксам законаў аб працы Рэспублікі Беларусь водпуск за першы год работы прадастаўляецца работнікам пасля адзінаццаці месяцаў бесперапыннай работы ў дадзенага наймальніка, а водпуск за другі і наступныя гады работы прадастаўляецца ў адпаведнасці з чарговасцю прадастаўлення водпускаў, якая ўстанаўліваецца графікам водпускаў, што зацвярджаецца наймальнікам сумесна з прафсаюзным камітэтам прадпрыемства, установы, арганізацыі на кожны год. Водпуск павінен прадастаўляцца кожны год ва ўстаноўлены графікам тэрмін. Толькі ў выключных выпадках, калі прадастаўленне водпуску работніку ў бягучым годзе можа неспрыяльна адбіцца на нармальнай дзейнасці прадпрыемства, установы, арганізацыі, прадпрымальніка, са згоды работніка дапускаецца перанясенне водпуску на наступны рабочы год. Пры гэтым забараняецца непрадастаўленне штогадовага водпуску на працягу двух гадоў запар, а таксама непрадастаўленне водпуску работнікам маладзей за васемнаццаць гадоў і работнікам, якія маюць права на дадатковы водпуск у сувязі са шкоднымі ўмовамі працы. Таму кіраўніцтва прадпрыемства ці арганізацыі, не прадастаўляючы па розных матывах вам водпуску на працягу пяці гадоў, самым грубым чынам парушала заканадаўства аб працы.

Па-другое, калі ўжо так здарылася, то кіраўнік прадпрыемства ці арганізацыі, дзе вы працавалі, хаця б на апошнім этапе працоўных адносін з вамі абавязаны быў выправіць дапушчанае парушэнне і пры звальненні вас з работы выплаціць грашовую кампенсацыю за ўвесь час нявыкарыстаных водпускаў. Аднак і гэтага ён не пажадаў зрабіць і ў чарговы раз груба парушыў закон.

Адгаворка дырэктара, што ён не мае права пры звальненні работніка выплаціць яму кампенсацыю за нявыкарыстаны водпуск больш чым за тры гады, з'яўляецца зусім неабгрунтаванай. Прымаючы такое рашэнне, дырэктар, вядома, памылкова меў на ўвазе, відаць, патрабаванне даўно адмененага артыкула 225(1) КЗаП Рэспублікі Беларусь. Згодна з упамянёным артыкулам Кодэкса законаў аб працы рашэнне аб выплаце работніку належных яму сум не больш чым за тры гады, у тым ліку і грашовай кампенсацыі за нявыкарыстаныя водпускі, мелі права вынесці толькі органы па разгляду працоўных спрэчак. Сам жа наймальнік, у дадзеным выпадку кіраўнік прадпрыемства ці арганізацыі, які працяглы час не прадастаўляў вам штогадовых водпускаў, чым груба парушаў працоўнае заканадаўства, заўсёды меў права, ды і абавязаны быў у адпаведнасці з артыкулам 75 КЗаП Рэспублікі Беларусь пры звальненні работніка выплаціць грашовую кампенсацыю за ўсе нявыкарыстаныя водпускі. Да таго ж Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь яшчэ 11 лістапада 1994 года выключыў з КЗаП Рэспублікі Беларусь артыкул 225(1). Такога артыкула цяпер у кодэксе няма. Таму наймальнік абавязаны пры звальненні работніка выплаціць грашовую кампенсацыю за ўсе нявыкарыстаныя водпускі.

Зыходзячы з вышэйсказанага, калі гэты кіраўнік усё ж адмовіцца пры звальненні вас з работы ад выплаты грашовай кампенсацыі за ўвесь час нявыкарыстаных водпускаў, вам трэба звярнуцца да старшыні прафсаюзнага камітэта таго прадпрыемства ці арганізацыі, дзе вы працавалі, і ў абласны ці рэспубліканскі камітэт галіновага прафсаюза, якія ў адпаведнасці з артыкулам 249 КЗаП Рэспублікі Беларусь маюць права ажыццяўляць грамадскі кантроль за захаваннем заканадаўства аб працы і, згодна з зацверджаным 18 кастрычніка 1993 года Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь палажэннем па гэтым пытанні, могуць накіраваць дырэктару прадстаўленне аб ліквідацыі дапушчанага ім парушэння працоўнага заканадаўства, паколькі ваша патрабаванне аб выплаце грашовай кампенсацыі за ўсе пяць гадоў нявыкарыстаных водпускаў з'яўляецца абгрунтаваным і падлягае безумоўнаму задавальненню. Копія гэтага прадстаўлення імі можа быць накіравана ў праваахоўныя органы і ў дзяржаўную інспекцыю працы па Брэсцкай вобласці для прыцягнення вінаватых да ўстаноўленай дзеючым заканадаўствам адказнасці, каб яму і іншым службовым асобам непанадна было ў далейшым парушаць заканадаўства аб працы і не лічыцца з правамі і законнымі інтарэсамі рабочага чалавека.

Віктар ДАМАШЭВІЧ,
Галоўны спецыяліст юрыдычнага аддзела Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

Ніна ЦЕЛЯБУК:

«ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ БЯСПЛАТНУЮ МЕДЫЦЫНСКУЮ ДАПАМОГУ СЁННЯ ДЗЯРЖАВА НЕ ЗМОЖА...»

Жанчын у беларускім парламенце зараз няшмат. І ўсе яны навідавоку. Сённяшняя гутарка карэспандэнта «Звязды» з дэпутатам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па 208-й Жодзінскай Аўтазаводскай выбарчай акрузе Нінай Пятроўнай Целябук, галоўным урачом гарадскога аб'яднання па ахове здароўя. Больш як дваццаць пяць гадоў працоўнага медыцынскага стажу ў нашай субяседніцы. І зразумела, што стан медыцынскай практыкі ёй добра знаёмы. Пра тое, што хвалюе Ніну Целябук як парламентарыя - медыка і пойдзе наша размова.

— З чым, з якімі ідэямі, блізкімі да вашай прафесіянальнай дзейнасці, вы прыйшлі ў парламент?

— Спяшаюся адзначыць адну відавочную, хаця і горкую ісціну. Пры той эканамічнай сітуацыі, якая зараз склалася, забяспечыць бясплатную медыцынскую дапамогу сёння дзяржава не зможа. Трэба абмежаваць рамкі бясплатнага. Важна зараз іншае: дзяржава павінна зрабіць усё, каб чалавек не стаў інвалідам. Аказваць садзейнічанне трэба ў самых сур'ёзных выпадках.

— А як жа быць проста хвораму? Хіба ж сённяшні пенсіянер зможа аплаціць расходы медустановы, звязаныя нават з самымі няхай сабе, на погляд некаторых, і дробязнымі зваротамі да ўрача?

— Патрэбен і ў зацвярджэнні новых прыярытэтаў дыферэнцыраваны падыход. Па-першае, пенсіянеры не павінны застацца за бортам. Для іх патрэбна ўстанавіць ільготы. Як, дарэчы, і для інвалідаў. І, безумоўна, у тым падыходзе, што я прапаноўваю, справа не ў ільготніках. Зразумейце, праблема ў іншым: сённяшняе фінансаванне проста патрабуе скараціць абсягі аказання бясплатнай медыцынскай дапамогі.

— А як жа ўстанавіць мяжу? Дрэнна, напрыклад, чалавеку — і ён выклікае «хуткую дапамогу». Прытым сам таго не ведае, што прычына яе выкліку, магчыма, і зусім дробязная. Былі б у хаце нейкія антыбіётыкі, збіў бы, прыняўшы іх, тэмпературу, — глядзіш, і працягнуў бы да раніцы. А на наступны дзень спакойненька гэтак пайшоў на прыём у паліклініку...

— Што датычыцца «хуткай дапамогі», то я за тое, каб яна была агульнадаступнай. Калі чалавеку баліць — ён павінен выклікаць урача. А далей ужо задача прафесіянала — вызначыць, што трэба ў той альбо іншай сітуацыі рабіць.

— Вы не пярэчыце, што «хуткая» павінна ўсё ж прыехаць, і ўсё ж такі выступаеце за абмежаванне бясплатнай медыцынскай дапамогі...

— Але ж праблемы хворага не вырашаюцца аказаннем яму ўсяго толькі першай медыцынскай дапамогі. Ідзе далечванне, ідзе рэабілітацыя. Вось на гэтых этапах і трэба гаварыць пра новыя падыходы. Ды хіба ад добрага жыцця мы пераглядаем сістэму аховы здароўя, імкнёмся да яе рэфарміравання? З пункту гледжання хворага я стопрацэнтна «за» бясплатнае медыцынскае забеспячэнне. Але ж з пазіцый урача-практыка не хачу несці адказнасць за тое, што ва ўмовах недастатковага фінансавання не магу забяспечыць нармальны працэс лячэння.

— Дзе ж тады шукаць выйсце? Наша дзяржава пакуль гатова лячыць бясплатна...

— На словах — так. Але эканоміка, фінансавае становішча дыктуюць іншае. Вы пытаецеся, што ж застаецца рабіць? Альбо рашучы пераход да страхавой медыцыны, альбо паступовы пераход да пашырэння платных паслуг. Іншага выбару няма. Вядома ж, нам не пад сілу ажыццяўленне такога хуткага кроку, як у Расіі. Але для таго, мяркую, і прыйшлі медыкі ў парламент, каб шукаць шляхі выхаду. Магчыма, больш актыўна ў працэсе пошукаў нармальнага забеспячэння жыццяздольнасці сістэмы аховы здароўя павінны ўдзельнічаць наймальнікі на працу.

— Але ж прадпрыемствы і без таго плацяць падатак, тым самым забяспечваюць і медыцыну як бюджэтную сферу...

— Аднак гэтага недастаткова. На любым прадпрыемстве павінны памяняць псіхалогію. Кіраўнікі, арганізатары вытворчасці проста абавязаны ўсвядоміць, што здароўе іх рабочых, служачых — прадмет клопатаў наймальніка на працу.

Сёння ж мы прывучаны адно толькі абурацца з любой нагоды, не заўважаем, што людзі ўвогуле да свайго здароўя пачалі ставіцца іначай. Як да пэўнай каштоўнасці, якая з'яўляецца прадметам матэрыяльных затрат. Заўважце, сёння набываюць і дарагія медпрэпараты, не чакаючы, што лекамі павінны забяспечыць бясплатна.

— У якім стане заканадаўчая база, якая мае дачыненне да сістэмы аховы здароўя? Наколькі яна распрацавана, калі арыентавацца на новыя прыярытэты?

— Частка законаў ёсць, распрацавана. Некаторыя законапраекты падрыхтаваны, вынесены на абмеркаванне дэпутатамі-папярэднікамі, але не прыняты. У першую чаргу, трэба ўносіць змены ў закон адносна ўсяго, што мы гаварылі раней, — адносна механізма платы за аказанне медыцынскай дапамогі.

Пасля, і гэта вельмі важна, неабходна распрацаваць і прыняць закон пра юрыдычную абарону як пацыента, так і ўрача. Вось вы гаварылі пра «хуткую дапамогу». Вядома ж, гаварылі з пазіцыі пацыента, а я магу прывесці дзесяткі прыкладаў, калі на медыкаў кідаюцца з кулакамі, збіваюць. Даводзіцца часам «хуткай дапамозе» з міліцыяй ездзіць. Атрымліваецца, што пацыенты заўсёды маюць рацыю.

— Ці не вельмі жорстка ў адносінах да пацыента...

— Думаю, што не. Грамадства не павінна перакладаць цяжар адказнасці за стан сістэмы аховы здароўя на адных толькі медыкаў. Не працуюць заводы, прастойваюць фабрыкі — ведайце, гэта адаб'ецца не толькі на вашай асабістай заработнай плаце, але і на тым, наколькі эфектыўная, наколькі своечасовая медыцынская дапамога вам будзе аказана.

Гутарыў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ПОСПЕХІ ПРЫВАТЫЗАЦЫІ ЗАЛЕЖАЦЬ У ПЕРШУЮ ЧАРГУ АД ПАЛІТЫЧНАЙ ВОЛІ ЎЛАДАЎ

Апошнім часам усё больш настойлівымі становяцца заклікі на карысць радыкальных змяненняў у эканоміцы краіны і правядзення масавай прыватызацыі і раздзяржаўлення. Прыкладам дыскусіі ў галіне рэфарміравання эканомікі стаў прайшоўшы ў Оршы семінар «Прыватызацыя ў Рэспубліцы Беларусь», праведзены віцебскім аддзяленнем Беларускага фонду Сораса і Незалежным інстытутам сацыяльна-палітычных і эканамічных даследаванняў. Прапануем увазе чытачоў інтэрв'ю са старшынёй Дзяржкаммаёмасці па Віцебскай вобласці Валерыем Буйвалам.

— Валерый Паўлавіч, якія, на вашу думку, перспектывы развіцця мае прыватызацыя ў рэспубліцы ўвогуле і ў Віцебскай вобласці, у прыватнасці?

— Важным дасягненнем 1995 года ў сферы рыначных рэформаў з'яўляецца зацвярджэнне ўказам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Праграмы раздзяржаўлення і прыватызацыі аб'ектаў, якія знаходзяцца ў рэспубліканскай уласнасці, на 1996 год». Гэта першая праграма прыватызацыі, якая з моманту заканадаўчага абвяшчэння аб пачатку гэтага працэсу ўбачыла святло.

На жаль, у Віцебскай вобласці «дабро» на працэс прыватызацыі сістэматычна адстае ад патрэбнасці. А фарміраванне ў прадстаўнікоў органаў улады палітычнай волі на працяг рэфарміравання дзяржаўнай уласнасці па-ранейшаму застаецца самай актуальнай задачай. Мэрыя горада і Міжнародная фінансавая карпарацыя (МФК) толькі 30 снежня 1995 года падпісалі дагавор аб супрацоўніцтве ў сферы «малой прыватызацыі» аб'ектаў, якія адносяцца да камунальнай уласнасці вобласці і г. Віцебска. «Малая прыватызацыя» забяспечвае хуткую змену формаў уласнасці і павінна спалучацца з працэсамі «вялікай прыватызацыі», якія закладваюць умовы фарміравання буйнога недзяржаўнага сектара ў асноўных вытворчых галінах. І тое і другое патрабуе старанна прадуманай праграмы паслядоўных дзеянняў.

Аналіз вынікаў аўкцыённага продажу аб'ектаў сведчыць аб высокім узроўні спаборніцтва суб'ектаў прыватызацыі. На 20 аб'ектаў, прададзеных на аўкцыёнах у 1995 годзе, усяго было пададзена 57 заявак, або ў сярэднім 2,9 заяўкі на аб'ект. Прададзена з перавышэннем пачатковай цаны продажу ў 2 і больш разоў 10 аб'ектаў. Так, у г. Оршы цырульня «Святлана» прададзена за 153,1 млн. рублёў пры пачатковай цане ў 11 млн. руб. (перавышэнне ў 13,9 разоў). Пакупнікамі сталі члены працоўнага калектыву, якія стварылі таварыства з абмежаванай адказнасцю (10 чалавек). За 734 млн. руб., што ў 5,2 раза больш за пачатковую цану, набыты магазін № 37 у г. Оршы (таксама членамі працоўнага калектыву).

— А вы не дапускаеце, што за спінай калектываў могуць знаходзіцца іншыя фінансавыя інстытуты? Сабраць жа такія сумы грошай простым людзям практычна немагчыма.

— Пах грошай у гэтым выпадку мяне абсалютна не цікавіць. Няхай гэтымі пытаннямі займаюцца адпаведныя службы. Мы павінны займацца прыватызацыяй, а не размеркаваннем. Дзяржава толькі выйграе ад таго, што грошы пойдуць на развіццё краіны, а не паплывуць за мяжу. Больш таго, калі працоўнаму калектыву дапаможа магутны спонсар, то гэта абавязкова прывядзе да пераходу ўласнасці ў адны рукі. І чым хутчэй гэта адбудзецца, тым лепш. Пры наяўнасці ж кантрольнага пакета акцый у руках дбайнага гаспадара ў прадпрыемства з'яўляецца больш шанцаў для плённага функцыянавання.

— Якія крокі вы маеце намер зрабіць для рэалізацыі намечаных планаў?

— У 1996 годзе мы павінны зарыентавацца на першачарговае і маштабнае правядзенне «малой прыватызацыі» ў галінах, якія абслугоўваюць насельніцтва. Яна павінна забяспечваць найбольш хуткае прыцягненне ў абарот недзяржаўнага капіталу і адчувальныя для насельніцтва станоўчыя зрухі ў гэтай сферы. Для правядзення гэтай работы трэба ўзмацніць меры растлумачальнага і прапагандысцкага характару. Неабходны суб'екты прыватызацыі, якія былі б гатовы ініцыіраваць прапановы на прыватызацыю прыгодных для іх аб'ектаў.

Акцыяніраванне як спосаб прыцягнення вялікага капіталу павінна быць накіравана на максімальнае вывядзенне прадпрыемстваў з-пад прамога дзяржаўнага кіравання. Гэта перадумова вялікіх рэформаў, стварэнне ўмоў адкрытасці для інвестыцый. Рынак капіталу ў сваю чаргу стварае магчымасці станаўлення іншых элементаў рынкавай эканомікі, у чым сёння рэспубліка асабліва мае патрэбу.

Гутарыў Сяргей КУРКАЧ.

У КАБІНЕЦЕ МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Кабінет Міністраў у мэтах удасканалення кіравання сферай бытавога абслугоўвання насельніцтва, павышэння якасці аказваемых паслуг прыняў адпаведную пастанову.

Ускласці, гаворыцца ва ўказанай пастанове, на Беларускі рэспубліканскі саюз прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання насельніцтва функцыі фарміравання адзінай дзяржаўнай палітыкі ў галіне рэгулявання і каардынацыі дзейнасці па аказанню ў рэспубліцы ўсіх відаў бытавых паслуг суб'ектамі гаспадарання незалежна ад формаў уласнасці.

У гэтых мэтах, гаворыцца далей у пастанове, Беларускаму рэспубліканскаму саюзу прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання неабходна: ажыццяўляць узаемадзеянне з цэнтральнымі органамі кіравання і мясцовымі выканаўчымі камітэтамі пры вырашэнні пытанняў функцыянавання суб'ектаў гаспадарання, якія аказваюць бытавыя паслугі, і развіцця гэтай сферы дзейнасці ў рэгіёнах; зацвярджаць правілы бытавога абслугоўвання насельніцтва, правілы прадастаўлення ў часовае карыстанне (напракат) прадметаў культурна-бытавога прызначэння і гаспадарчага ўжытку, іншыя нарматыўныя акты, якія рэгламентуюць аказанне бытавых паслуг насельніцтву і з'яўляюцца пасля дзяржаўнай рэгістрацыі іх у Міністэрстве юстыцыі абавязковымі для выканання юрыдычнымі і фізічнымі асобамі; забяспечыць кіраванне прадпрыемствамі бытавога абслугоўвання, якія знаходзяцца ў рэспубліканскай уласнасці, у частцы зацвярджэння іх статутаў, найму кіраўнікоў, кантролю за эфектыўнасцю выкарыстання і захаванасцю дзяржаўнай маёмасці, прыняцця рашэнняў аб стварэнні, рэарганізацыі і ліквідацыі ўказаных прадпрыемстваў; узгадняць кандыдатуры на пасады кіраўнікоў абласных і Мінскага гарадскога ўпраўленняў бытавога абслугоўвання, тэрытарыяльна-вытворчых аб'яднанняў, дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый службы быту; з удзелам Міністэрства эканомікі, Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі, іншых зацікаўленых цэнтральных органаў кіравання, аблвыканкомаў і Мінскага гарвыканкома распрацаваць да 15 красавіка 1996 г. канцэпцыю развіцця сферы бытавога абслугоўвання насельніцтва нашай рэспублікі да 2000 года.

У прынятай пастанове дадзены дазвол Беларускаму рэспубліканскаму саюзу прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання насельніцтва стварыць цэнтралізаваны галіновы стабілізацыйны фонд, фарміруемы за кошт абавязковых адлічэнняў прадпрыемствамі і арганізацыямі, якія аказваюць бытавыя паслугі, сродкаў у памеры 1,5 працэнта выручкі ад рэалізацыі работ, паслуг і прадукцыі, з аднясеннем гэтых расходаў на іх сабекошт.

Адначасова ў двухтыднёвы тэрмін неабходна распрацаваць і ўнесці на зацвярджэнне ў Кабінет Міністраў палажэнне аб фарміраванні і выкарыстанні ўказанага фонду.

Рэкамендавана аблвыканкомам і Мінскаму гарвыканкому: распрацаваць эканамічна абгрунтаваную схему размяшчэння і развіцця сеткі прадпрыемстваў службы быту ў сельскай мясцовасці; прыняць прадпрыемствы бытавога абслугоўвання, якія знаходзяцца ва ўласнасці гарадоў і раёнаў, ва ўласнасць абласцей (г.Мінска); перадаць на баланс дзяржаўных прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання памяшканні, арандуемыя імі ў дамах мясцовых выканаўчых камітэтаў, або не спаганяць арэндную плату за выкарыстанне гэтых памяшканняў; накіроўваць сумы падатку на прыбытак, выплачваемыя прадпрыемствамі бытавога абслугоўвання, у цэнтралізаваны фонд упраўленняў і тэрытарыяльна-вытворчых аб'яднанняў галіны; захаваць для прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання насельніцтва тарыфы аплаты спажываемых імі вады, газу, цеплавой і электрычнай энергіі на ўзроўні тарыфаў, устаноўленых для насельніцтва; дазволіць прадпрыемствам бытавога абслугоўвання здачу ў арэнду (субарэнду) невыкарыстоўваемых плошчаў у арандуемых імі памяшканнях, без выплаты адпаведных падаткаў у мясцовы бюджэт; забяспечыць прадпрыемствам бытавога абслугоўвання ўмовы для арганізацыі выязнога гандлю і аказання паслуг насельніцтву на ўсёй тэрыторыі рэспублікі незалежна ад іх месцазнаходжання.

Прызнана страціўшай сілу Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 1993 г. № 886 «Аб паляпшэнні бытавога абслугоўвання насельніцтва Рэспублікі Беларусь» (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1993 г., № 36, арт.708).

Прэс-служба Кабінета Міністраў — БЕЛТА.

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанеменце павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанеменце праастаўляецца адбітак каляндарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з дастаўчай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месячных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі «ПВ-МЕСЦА» робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

СПРАВА ПАДПОЛЬНАГА МІЛЬЯНЕРА КАРЭЙКІ ЖЫВЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Безумоўна, з вашымі прапановамі можна пагадзіцца. Але ці не лягчэй прадухіліць злачынствы, звязаныя з выманьваннем крэдытаў, самім банкам ці страхавым кампаніям? Няўжо там працуюць настолькі наіўныя людзі, што дазваляюць так лёгка сябе ашукаць?

— Вядома ж, і банкаўскія служачыя, і работнікі страхавых кампаній, як правіла, ведаюць вышэйпералічаныя намі спосабы ваманьвання крэдытаў. Таму абдурыць іх сапраўды не вельмі проста, калі яны самі таго не хочуць. Ды і першаму стрэчнаму, як вядома, крэдыт ніхто не дасць. Нават калі ён заручыцца падтрымкай нейкай фірмы ці страхавой кампаніі, без асабістых сувязей альбо знаёмстваў атрымаць выгадны крэдыт немагчыма. Менавіта служачыя банкаўскіх устаноў і страхавых фірмаў нярэдка маюць непасрэднае ці ўскоснае дачыненне да выманьвання крэдытаў. Прычым далёка не заўсёды гэтыя адказныя асобы наўмысна дапамагалі крэдытным ашуканцам. З матэрыялаў расследаваных намі спраў вынікае, што найчасцей злачынцам удавалася выманіць крэдыты дзякуючы бескантрольнасці банкаўскіх работнікаў і служачых страхавых фірмаў. Яны не правяралі належным чынам фінансавае становішча кліентаў, іх здольнасць вярнуць крэдыт. Ды і фіктыўныя дакументы пры іх больш уважлівым вывучэнні можна было б у многіх выпадках выявіць.

Часам здаралася, што работнікі страхавых таварыстваў незаконна выдавалі пасведчанні для атрымання крэдытаў.

Таму, перайначыўшы знакамітае выслоўе, можна з вялікай доляй упэўненасці канстатаваць, што выратаванне ад крэдытных ашуканцаў — найперш справа саміх крэдытораў.

— А наколькі адпавядаюць рэчаіснасці чуткі аб тым, што крэдыторы для вяртання грошай больш ахвотна карыстаюцца паслугамі крымінальных структур, чым праваахоўных органаў?

— Я не выключаю верагоднасці, што некаторыя крэдыторы і сапраўды карыстаюцца паслугамі крымінальных структур. Магчыма, камусьці больш выгадна мець справу з крымінальнікамі, а не з прадстаўнікамі праваахоўных органаў. Аднак салідныя крэдыторы ці страхавыя фірмы наўрад ці захочуць псаваць сваю рэпутацыю супрацоўніцтвам са злачынным светам. Амаль усе банкі зараз маюць свае службы бяспекі, якія правяраюць надзейнасць і плацежаздольнасць пазычальнікаў. А ў выпадку, калі злачынцам усё ж удаецца ашукаць крэдытораў, то апошнія звяртаюцца па дапамогу менавіта ў праваахоўныя органы. І мы прыкладаем усе намаганні, каб, не парушаючы літары закона, вярнуць банкам і страхавым кампаніям грошы, што выманілі «крэдытныя ашуканцы».

Гутарыў Мікола ДЗЯБЁЛА.

КРЫМІНАЛ

МОНСТР

Лёс злачынцаў у нечым падобны. Выхаванне ў няпоўнай сям'і, безбацькоўства. Школьныя пралікі. Жаданне прыгожа жыць не працуючы. Вядома ж, цыгарэты, гарэлка. Першыя проціпраўныя ўчынкі. Потым — злачынствы.

Вось і трыццацігадовы жыхар вёскі Дзедкі Докшыцкага раёна, даглядчык жывёлы саўгаса «Сітцы» Валерый Бадун паслужны крымінальны спіс пачаў з хуліганства. Пасля адбыцця тэрміну пакарання нанёс чалавеку цяжкія цялесныя пашкоджанні. Быў асуджаны да шасці гадоў пазбаўлення свабоды, але Віцебскі абласны суд злітаваўся і знізіў пакаранне напалову. Але ён не парваў з мінулым. На няшчасце, на крымінальную сцежку сталі яго бацька і брат. А ён у іх пераймаў вопыт. Словам, «заваеўваў аўтарытэт».

Працуючы ў саўгасе, неаднаразова прыцягваўся да адміністрацыйнай адказнасці. Піў у рабочы час, прагульваў. Аднойчы на ферме ўдарыў нагой у жывот рабочага, прычыніўшы яму цялесныя пашкоджанні (за некалькі тыдняў да трагедыі).

...У гэты дзень ён піў усё запар — і гарэлку, і віно. «Пачаў апоўдні. Калі скончыў, не памятаю. Напэўна, выпіў паўтара вядра», — цынічна заявіў урачу на аглядзе, калі на руках ужо былі наручнікі.

Аднасяльчане таксама заўважалі, што Бадун, калі вып'е, дык нічога не памятае. Не насцярожыла ў вёсцы нікога, што ў п'яніцы-дэбашыра, раней судзімага, пасля смерці бацькі засталася двухствольная паляўнічая стрэльба, якая захоўвалася ў доме бабулі, пад ложкам. Бадун нікому не даравала свае крыўды. Зло затойваў надоўга....

Аксана Дучынская пасля заканчэння Ільянскага саўгаса-тэхнікума ўладкавалася ветфельчарам у гэты ж саўгас. Жыла ў сваёй бабулі Надзеі Літвін. Неўзабаве пазнаёмілася з Алегам Ючковічам і Валерыем Бадуном. Некалькі разоў сустрэлася з абодвума хлопцамі. Пасябравалі.

...Аксана з братам вырашылі наведаць Славу Жызнеўскага. Там ужо быў і Валерый Бадун, ён спрабаваў адрамантаваць магнітафон.

— Патрэбен другі магнітафон. Схадзі да мяне дадому і прынясі, — папрасіў Валера Сяргея Паульскага. Але той адмовіўся.

— Калі прыйду, каб цябе тут не бачыў, — працадзіў скрозь зубы п'яны Бадун і пайшоў дадому.

— Не бойся, сядзі, — параіла Аксана хлопцу.

Неўзабаве Бадун вярнуўся з магнітафонам, сюды ж прыйшоў і Алег Ючковіч.

Аксана з Сяргеем вырашылі паглядзець тэлевізар. Але тут Алег прапанаваў схадзіць на дыскатэку.

— А дзе ж Валера? — спытаў нехта з хлопцаў.

— Некуды пайшоў, можа, дадому, — пачулася ў адказ.

— Я хуценька збяруся, а вы пачакайце крыху.

Саша, Алег і Сяргей селі за стол. Хлопцы размаўлялі, жартавалі.

Нечакана пачуўся стрэл, звон разбітага шкла, пацягнула дымам. Аксана выключыла святло. Пачула, як нехта застагнаў.

— Мяне, напэўна, параніла, — прахрыпеў Алег. — Запаліце святло.

Шчоўкнуў выключальнік. Аксана ўбачыла Алега, які паўляжаў на падлозе. Сяргей і Саша, спалоханыя, прыгнуліся на крэслах. Дзяўчына ўзяла бінт і пачала перавязваць рану ў спіне — з яе моцна ішла кроў.

— Тэрмінова вызывай «хуткую»! — звярнулася яна да Сяргея, — а ты, Саша, пазаві яго маці ці фельчара.

Хлопцы пайшлі, а дзяўчына, плачучы, спрабавала спыніць кроў, прыціскаючы бінт да раны.

Праз пару хвілін у дом увайшоў Валера Бадун. У руках трымаў стрэльбу.

— Ідзі! — закрычала Аксана, адчуўшы небяспеку. Яна ўспомніла, як ён аднойчы пагражаў пакончыць з ёй, калі тая адмовіла яму ў сяброўстве.

— Я прыйшоў цябе забіць, — сказаў Бадун і накіраваў у яе бок стрэльбу.

— Валера, не трэба, ідзі! — прахрыпеў Алег.

На звярыным твары Бадуна з'явілася злая ўсмешка. Ён падышоў да параненага.

— Глядзі, Аксана, страляю ва ўпор! — і «паляўнічы» накіраваў стрэльбу стваламі ў бок Алега. Грымнуў стрэл. Аксана адчула рэзкі боль — шраціна трапіла дзяўчыне ў правую нагу. Алег быў увесь у крыві. Аксана пачала крычаць.

У гэты момант адчыніліся дзверы ў залу — паказалася бабуля. Убачыўшы акрываўленую бойню, закрычала:

— Спыніся, падлюка, ідзі адсюль!

— Ідзі, старая, а то і цябе застрэлю!

— Што ты, страляй.

Бадун спакойна зноў узняў стрэльбу і выстраліў у галаву старой жанчыны.

Забойца пачаў перазараджаць стрэльбу. Аксана, здавалася, аглухла ад выстралаў. Скрозь дым убачыла, як Бадун устаўляў патроны.

І тады яна выбегла на вуліцу.

— Не ўцячэш, усё роўна дагоню! — працадзіў скрозь зубы азвярэлы падонак.

Дзяўчына схавалася ў хляве. Спалоханая, дрыжучы ад страху і болю, чула, як па двары хадзіў забойца і клікаў:

— Аксана! Аксана, адгукніся!

Колькі гэта працягвалася, яна не памятае.

Збегаліся людзі. Нехта паспяшаўся да тэлефона, каб выклікаць «хуткую», міліцыю.

А забойца спакойна крочыў па вуліцы.

Прахожыя спалохана кідаліся прэч ад яго.

— Што ты нарабіў? — паспрабавала [illegible] пенсіянерка.

— А мне ўсё роўна каго забіць [illegible]

[illegible]

Штурхнуўшы бездапаможнага чалавека, Бадун пайшоў дадому. [illegible]

Дарэмна.

Славамір АНТАНОВІЧ.

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

УЛАДЫ СПРАБУЮЦЬ ПРЫМІРЫЦЬ ПАЛІТЫКАЎ

Урады Вялікабрытаніі і Ірландыі звярнуліся да лідэраў палітычных партый Паўночнай Ірландыі з заклікам забыцца на свае рознагалоссі і аб'яднацца для ўрэгулявання становішча ў гэтай брытанскай правінцыі і пошуку шляхоў мірнага ўрэгулявання.

НОБЕЛЕЎСКАЯ ПРЭМІЯ «САЛДАЦКІМ МАЦІ»?

Шэраг арганізацый нямецкіх пісьменнікаў выказаліся за прысуджэнне Нобелеўскай прэміі міру гэтага года арганізацыі «Салдацкія маці Расіі». У заяве пісьменнікаў падкрэсліваецца вялікая мужнасць салдацкіх маці, якія спрабуюць выратаваць сваіх сыноў ад вайны ў Чачні.

ПРЭМ'ЕР ІЗРАІЛЯ АБ'ЯВІЎ ВАЙНУ ТЭРАРЫСТАМ

Усе радыёстанцыі перадалі, што як мінімум 13 чалавек загінулі і 25 атрымалі раненні ў выніку тэрарыстычнага акта, учыненага ў панядзелак у Тэль-Авіве. Спачатку выказвалася меркаванне, што быў узарваны аўтобус, аднак потым удалося высветліць, што ўзрыўчатка вялікай магутнасці знаходзілася на целе тэрарыста, які ўзарваў сябе побач з буйным гандлёвым цэнтрам. Адказнасць за гэты тэрарыстычны акт узяў на сябе ісламскі рух «Хамаз». Паводле даных ізраільскага тэлебачання, колькасць забітых дасягае 25 чалавек, сярод іх дзеці. Гэта чацвёрты тэракт «Хамаз» за апошнія 8 дзён. За гэты час ахвярамі арганізацыі сталі амаль 70 чалавек.

Натоўпы раз'юшаных дэманстрантаў на вуліцах патрабавалі адстаўкі прэм'ер-міністра Ізраіля. Перэс у сваю чаргу заявіў, што ён пачынае татальную вайну супраць групоўкі «Хамаз» і назваў шэраг захадаў, накіраваных на ўзмацненне бяспекі краіны. Аднак, як паведамляе карэспандэнт Бі-бі-сі ў Ізраілі, прынятыя ў краіне меры наўрад ці змогуць задаволіць ізраільцян. [illegible] «Хамаз» [illegible] тэракты супраць Ізраіля.

ВАЙСКОЎЦАЎ ДА ЎЛАДЫ?

Грамадзяне Расіі давяраюць Узброеным Сілам больш, чым любой іншай уладнай або сілавой структуры.

У анкетаванні, якое праводзілася ў канцы студзеня, узялі ўдзел 2400 гарадскіх і сельскіх жыхароў Расіі. 14 працэнтаў рэспандэнтаў заявілі, што поўнасцю давяраюць арміі, 69 працэнтаў — давяраюць часткова, зусім не давяраюць — 13 працэнтаў. 4 працэнты рэспандэнтаў не змаглі даць адказ. Для параўнання дастаткова сказаць, што палітычным партыям, якія аказаліся на другім месцы, поўнасцю давяраюць усяго 5 працэнтаў рэспандэнтаў, часткова давяраюць — 60 працэнтаў, а не давяраюць зусім — 31 працэнт.

Лічбы, што называецца, гавораць самі за сябе. Няўжо Расія чакае свайго генерала?

ЗАМЕСТ ШЛЮБНЫХ СВЕЧАК...

У той час, калі пажарнікі змагаліся з агнём, маці нявесты нервова хадзіла па вуліцы. Хутка нявеста сказала «так» праз спецыяльную проціпажарную вуаль свайму жаніху Віду Грыфіту. Уся цэрымонія завяршылася за рэкордна кароткі час — 5 хвілін 40 секунд. І нічога дзіўнага, бо вянчанне праходзіла ў ахопленым полымем памяшканні, якое было спецыяльна для гэтага пабудавана на пажарным палігоне амерыканскага горада Джэксан. Як толькі маладыя выйшлі, дом абваліўся. Але ж так і было задумана. Маладыя былі пажарнымі.

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», «Радыё Расіі» і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

Пётр КАПІТУЛА:

«НЕ ВЫКЛЮЧАНА, ШТО З ЧАСАМ БЕЛАРУСЬ МОЖА СТАЦЬ СВАБОДНАЙ ЭКАНАМІЧНАЙ ЗОНАЙ»

— Праект указа Прэзідэнта аб свабодных эканамічных зонах на тэрыторыі Беларусі будзе падпісаны ў бліжэйшы час, — заявіў у інтэрв'ю карэспандэнту БЕЛТА начальнік аналітычнага цэнтра Адміністрацыі Прэзідэнта Пётр Капітула. Адзначаючы ў цэлым актуальнасць указа, П. Капітула падкрэсліў, што ён, перш за ўсё, накіраваны на стварэнне дабратворнага інвестыцыйнага клімату, які дасць магчымасць прыцягнуць замежныя інвестыцыі для развіцця эканомікі рэгіёна і гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва з іншымі дзяржавамі.

У праекце ўказа ў парадку эксперымента прадугледжваецца ўвядзенне свабоднай эканамічнай зоны ў Брэсце. Вырашэнне дадзенага пытання — прэрагатыва кіраўніка дзяржавы. Кіраўніцтва свабоднай эканамічнай зонай ускладаецца на адміністрацыю, якая ствараецца і зацвярджаецца Кабінетам Міністраў і дзейнічае ў адпаведнасці з Палажэннем аб свабоднай эканамічнай зоне.

Гаворачы аб спецыфічных асаблівасцях свабоднай эканамічнай зоны, П. Капітула ў першую чаргу спыніў увагу на неабходнасці льгот па падатках замежным і айчынным інвестарам. У праекце ўказа прадугледжваецца дыферэнцыраваны падыход, зыходзячы з тых мэтаў і задач, якія вырашаюцца свабоднай эканамічнай зонай, улічваючы экалагічныя асаблівасці рэгіёна. Да асаблівага рэжыму можна аднесці і стварэнне бюджэту ў адміністрацыі свабоднай эканамічнай зоны.

На пытанне, чаму гэты праект указа некалькі разоў вяртаўся на дапрацоўку і яго падпісанне зацягнулася, кіраўнік аналітычнага цэнтра Адміністрацыі Прэзідэнта растлумачыў, што «складанасці пры падрыхтоўцы ўказа былі звязаны з недасканаласцю дзеючага цяпер заканадаўства, якое рэгламентуе гэтае кола пытанняў». І ў першую чаргу, з адсутнасцю закона аб свабодных эканамічных зонах, першае абмеркаванне якога, нагадаў П. Капітула, прайшло ў парламенце яшчэ ў 1994 годзе. Былі і застаюцца праблемы ў пытаннях узаемадзеяння адміністрацыі свабоднай эканамічнай зоны і дзеючай адміністрацыі выканаўчых камітэтаў. Таму, каб рэалізаваць ідэі, закладзеныя ў свабоднай эканамічнай зоне, патрабуюцца дастаткова сур'ёзныя нарматыўныя акты.

Аднак, нягледзячы на складанасці, Пётр Капітула лічыць, што ў парадку эксперымента свабодныя эканамічныя зоны можна ствараць і на падставе ўказа Прэзідэнта з наступным змяненнем дзеючага заканадаўства і дапрацоўкай, абмеркаваннем і прыняццем закона аб свабодных эканамічных зонах. Такія зоны, добра вядомыя ва ўсім свеце, будуць развівацца на тэрыторыі ўсёй Беларусі. Несумненна, што ва ўдзеле ў іх дзейнасці зацікаўлены інвестары многіх краін, і перш за ўсё Польшчы, Германіі, іншых дзяржаў Усходняй Еўропы. Не адмовяцца супрацоўнічаць і такія аддаленыя краіны, як Канада і ЗША.

Не выключана, што з часам уся наша рэспубліка стане свайго роду свабоднай эканамічнай зонай, заявіў Пётр Капітула.

З АФІЦЫЙНЫМ ВІЗІТАМ БЕЛАРУСЬ НАВЕДАЕ ПРЭЗІДЭНТ ЮГАСЛАВІІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Зоран Ліліч займаў шэраг адказных пасад у палітычнай і народнагаспадарчай сферах у Бялградзе і Рэспубліцы Сербіі. Быў старшынёй Выканаўчага камітэта Дзелавой асацыяцыі вытворцаў рызінавай прадукцыі Югаславіі, членам Прэзідыума Гаспадарчай палаты Бялграда, старшынёй праўлення аэрапорта «Бялград», членам Савета тэхналагічнага факультэта.

На выбарах у Народную Скупшчыну Рэспублікі Сербіі ў 1990 годзе З.Ліліч быў выбраны дэпутатам ад Сацыялістычнай партыі Сербіі. У гэтым скліканні Народнай Скупшчыны выбіраўся старшынёй Камітэта прамысловасці, энергетыкі, гарнарудной справы і будаўніцтва, а таксама кіраўніком дэпутацкай групы Сацыялістычнай партыі Сербіі.

На выбарах у 1992 годзе зноў выбраны народным дэпутатам, а таксама старшынёй Народнай Скупшчыны Рэспублікі Сербіі.

Прэзідэнтам Саюзнай Рэспублікі Югаславіі Зоран Ліліч выбраны Саюзнай Скупшчынай 25 чэрвеня 1993 года.

З'яўляецца членам Галоўнага камітэта і яго Выканаўчага камітэта Сацыялістычнай партыі Сербіі. Быў старшынёй Эканамічнага савета Галоўнага камітэта Сацыялістычнай партыі Сербіі (СПС).

На пасяджэнні Галоўнага камітэта СПС 28 лістапада 1995 года выбраны намеснікам старшыні Сацыялістычнай партыі Сербіі.

Для жонкі прэзідэнта Югаславіі пані Любіцы Ліліч у беларускай сталіцы распрацавана асобная праграма. Яна наведае акцыянернае таварыства «Мілавіца», Нацыянальны мастацкі музей, Мінскае харэаграфічнае вучылішча, азнаёміцца з экспанатамі выстаўкі-продажу вырабаў майстроў народнай творчасці ў Рэспубліканскім культурна-асветным цэнтры пры Кіраўніцтве справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, а таксама сустрэнецца з рэктарам Беларускага універсітэта культуры.

БЕЛТА.

СМАЧНА ПАЕСЦІ: КАРЫСНА ЦІ НЕБЯСПЕЧНА?

Па інфармацыі, атрыманай у аддзеле гігіены харчавання Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі, у выніку праведзеных імі ў мінулым годзе лабараторных даследаванняў у шэрагу правераных харчовых прадуктаў былі выяўлены адхіленні ад нормы ДАСТа.

Асартымент «забракаванай» ежы даволі шырокі: ад паветранай кукурузы з завышаным утрыманнем медзі да каньяку «Белы бусел» з заніжаным утрыманнем этылавага спірту. Не зусім «смачнымі» па розных паказчыках былі прызнаны марыупальская пшанічная мука (утрыманне клейкавіны), краснадарскі алей (перакісны лік), дацкія рыбныя кансервы (арганалептыка), мінскі слівовы крэм (мікрабіялагічныя паказчыкі), літоўскі курыны булён (мікрабіялагічныя паказчыкі), эстонскі апельсінавы сок (масавая доля сухіх рэчываў і кіслотнасць), польскае марожанае (мікрабіялагічныя паказчыкі), грузінскі чорны байхавы чай (завышанае ўтрыманне вільгаці), польскі свіны кулінарны тлушч (утрыманне медзі), украінскі цукар-пясок (завышанае ўтрыманне вільгаці). Не задавальняюць якасцю сваёй прадукцыі вытворцы з Узбекістана, Малдовы, Азербайджана, Эстоніі, Літвы, Украіны, Расіі і, вядома ж, свае айчынныя. Няякаснай па ўтрыманню сівушнага алею была прызнана гарэлка «Пятроў» нямецкай вытворчасці, «Смірноў», якую разлівалі ў г.п. Смілавічы, «Руская» магілёўскага завода напояў.

Не заўсёды правераны прадукт небяспечны для жыцця. Бывае, выяўляюцца не вельмі значныя адхіленні ад ДАСТа, як, напрыклад, паніжанае ўтрыманне ў каве кафеіну. Тады яго далейшы лёс вырашае рэспубліканская Гандлёва-прамысловая палата. Але калі ўсё ж прыходзяць да высновы, што прадукт у ежу не прыгодны, ён «прыгаворваецца» да знішчэння на смеццеперапрацоўчым заводзе ці да скормлівання жывёле ў прыгарадных гаспадарках.

Трэба адзначыць, што небяспека для здароўя тоіцца не толькі ў ежы, але нават у дзіцячых цацках. Так, спецыялістамі аддзела гігіены падлеткаў не былі дапушчаны да продажу кітайскія цацкі з моцным пахам «Тры сястры», «Двайняткі», лялька ў карзіне, гумавыя цацкі. Была прызнана непрыгоднай да ўжывання нават бутэлечка для дзіцячага харчавання (пах і прысмак) і цацка «Лізун» (арганалептыка і пах) усё той жа кітайскай вытворчасці.

Вось ужо праўду кажуць, што вызначыць, адкуль можа грымнуць гром, ніяк немагчыма...

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПАЗНАЙ СЯБЕ

АБ ЧЫМ СВЕДЧАЦЬ РАДЗІМКІ?

Не паспявае чалавек паявіцца на свет, як у яго на скуры ўтвараюцца радзімкі, радзімыя плямы, барадаўкі і інш. і суправаджаюць яго да канца жыцця. Цяжкавытлумачальны механізм узнікнення і існавання такіх адзнак здаўна і падштурхоўваў да таго, каб растлумачыць прызначэнне і сэнс гэтых знакаў.

Існуе цэлая галіна прадказання лёсу і чытання характару чалавека па яго радзімках — у залежнасці ад таго. дзе яны размешчаны. Лічыцца, чым большая радзімка, тым больш шматзначныя яе ўласцівасці і больш грунтоўныя прадказваемыя ёю надыходзячыя падзеі. Чым больш круглая радзімка, тым больш добрая прымета. Калі ж радзімка выпуклая, то лёс лічыцца вельмі шчаслівым. Авальныя ці выцягнутыя радзімкі прыносяць няўдачу, якая тым горшая, чым цямнейшая радзімка.

Вы хочаце даведацца, пра што гавораць вашы радзімкі?

На лбе — розум, які вядзе да славы і працвітання. Злева — экстравагантнасць, бездапаможнасць.

Ля вачэй, побач з вонкавым куточкам вачэй, — спакойны характар, упэўненасць і беражлівасць.

На брыве справа — шчасце і магчымы ранні шлюб. Злева — цяжкі шлюб.

На вуху — бязлітаснасць.

На шчацэ справа — шчасце, асабліва ў сямейным жыцці. Злева — цяжкасці, барацьба.

На скуле — поспех, працвітанне і ўдача.

Каля рота — шчасце, адчувальнасць.

На падбародку — слабае здароўе.

На носе — вялікае шанцаванне, падарожжы, развітая сексуальнасць.

На горле — багаты шлюб; ажыццяўленне славалюбівых планаў.

На шыі — мноства ўдач і крушэнне надзей, нечаканая спадчына, няўдачы на першым часе, але поспех у канчатковым выніку.

На кісці — прыродныя здольнасці, якія вядуць да поспеху.

На правай руцэ — удача, на левай — грашовыя клопаты.

На плячы — цяжкія і складаныя часы.

На грудзях справа — павароты лёсу. Злева (у мужчын) — удача і шчасце, у жанчын — гарачы тэмперамент, які нярэдка прыводзіць да недарэчных прыхільнасцей. Пасярэдзіне — добрыя даходы, але яны не прыносяць вялікага багацця.

На жываце — самалюбівая натура, схільная патураць сваім слабасцям; лянота і, магчыма, сквапнасць.

На спіне — сумленне і шчодрасць, але пры гэтым высакамернасць і самалюбаванне. Калі радзімка сядзіць вельмі нізка, то адчувальнасць і патуранне ўласным слабасцям.

На рэбрах справа — баязлівасць, бяздзейнасць, бяздушнасць, занудлівасць. Злева — тыя ж якасці, але ў меншай ступені, і маюць адценне іранічных адносінаў да сябе.

На клубах — моцныя, здаровыя дзеці і мноства ўнукаў.

На сцёгнах справа — добры характар, багацце і шчасце ў сямейным жыцці. Злева — адзінота, страта, беднасць, хоць па характару чалавек добры.

На калене правым — бестурботны шлюб і неабмежаванасць у грашовых расходах. На левым — мітуслівасць.

На шчыкалатках — далікатнасць, якая ператварае мужчын у франта. У жанчын служыць прыметай энергіі і вялікай працавітасці.

На правай ступні — цяга да раз'ездаў. На левай — кемлівасць.

На назе правай ці левай — гультайства.

«Работница».

ДЭЛЕГАЦЫЯ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА НАВЕДАЛА ВЯЛІКАБРЫТАНІЮ

На працягу тыдня (з 25 лютага па 3 сакавіка 1996 года) па запрашэнню брытанскага ўрада ў Вялікабрытаніі знаходзілася дэлегацыя Канстытуцыйнага суда ў саставе старшыні суда В. Ціхіні, суддзяў К. Кенік і Н. Серады. Праграма знаходжання дэлегацыі была насычанай і мела на мэце азнаямленне беларускіх суддзяў з судова-прававой сістэмай Вялікабрытаніі.

Дэлегацыя была прынята ў абедзвюх палатах брытанскага парламента, у Вярхоўным судзе Вялікабрытаніі, Дзяржаўнай пракуратуры, Генеральным савеце адвакатаў, Савеце прававой дапамогі насельніцтву, Дэпартаменце служачых судовых ведамстваў, наведала Оксфардскі універсітэт. Адміністрацыйны цэнтр павышэння кваліфікацыі суддзяў, Цэнтральны крымінальны суд Лондана. Сустрэчы і гутаркі членаў дэлегацыі з парламентарыямі, суддзямі, адвакатамі, пракурорскімі работнікамі і выкладчыкамі універсітэта і каледжаў далі магчымасць атрымаць цэльнае ўяўленне аб арганізацыі работы судоў, пракуратуры, адвакатуры, падрыхтоўцы юрыдычных кадраў на брытанскіх астравах.

Асаблівую цікавасць выклікала судовая сістэма краіны, высокія патрабаванні, прад'яўляемыя да суддзяў. Суддзёй у Вялікабрытаніі можа стаць юрыст, які мае за плячыма не менш чым дваццацігадовы стаж работы па юрыдычнай спецыяльнасці. Суддзі назначаюцца пажыццёва і з'яўляюцца самымі высокааплатнымі службовымі асобамі ў дзяржаўных органах. Напрыклад, зарплата суддзі Вярхоўнага суда большая за зарплату прэм'ер-міністра.

У краіне шырока развіта сетка адвакацкіх кантор, якія аказваюць прававыя паслугі насельніцтву па даступных цэнах, а ў шэрагу выпадкаў і бясплатна.

Рыхтуюць юрыстаў Вялікабрытаніі 80 універсітэтаў. Прычым для таго, каб атрымаць ліцэнзію на права самастойна займацца прафесіянальнай дзейнасцю, неабходна прайсці доўгую стажыроўку.

У аддзеле расследаванняў ваенных злачынстваў Дзяржаўнай пракуратуры членаў дэлегацыі азнаёмілі з расследаваннем злачынстваў, учыненых у перыяд Айчыннай вайны на акупіраванай нямецкімі захопнікамі тэрыторыі Беларусі ваенным злачынцам С. Серафімовічам, якое атрымала шырокую агалоску ў Вялікабрытаніі. У рабоце па гэтай справе брытанскія юрысты актыўна ўзаемадзейнічаюць з Пракуратурай Беларусі і высока ацэньваюць прафесіянальныя якасці беларускіх калег.

Члены беларускай дэлегацыі і брытанскія юрысты выказалі жаданне развіваць і далей дзелавое супрацоўніцтва ў сферы судовай і праваахоўнай дзейнасці.

Алег МАСКАЛЁЎ,
прэс-цэнтр Канстытуцыйнага суда.

ЦІКАВА

«ГРАНД ОПЕРА» — ГАЛОЎНЫ «ВУЛЕЙ» ФРАНЦЫІ

Тым, хто жыве ў Парыжы або наведвае французскую сталіцу, добра знаёма скульптурная група «Апалон з лірай, акружаны Паэзіяй і Музыкай», што вянчае медны купал парыжскай оперы «Гранд Опера», і па абодвух баках ад яго — бронзавыя пегасы. Рэдка-рэдка, але ўсё ж праводзяцца і экскурсіі, калі можна ўзняцца на балюстраду галоўнага фасада і ўбачыць гэтыя статуі бліжэй. Але ўжо падысці па медным парэбрыку да самога Апалона ў 50 метрах над зямлёй, адкуль адкрываецца незвычайнай прыгажосці від на ўвесь Парыж, удаецца вельмі нямногім. Гэта, вядома, даглядчыкі будынка, рамонтныя рабочыя, страхары і яшчэ адна група людзей абсалютна нечаканай прафесіі — пчалаводы.

Аказваецца, не толькі галубы гняздзяцца паміж струн лір і пад крыламі пегасаў. 15 гадоў таму назад адзін са служачых «Оперы», Жан Пактон, чырванадрэўшчык і пчалавод-аматар, купіў пчаліны рой, але так і не змог выбраць час для таго, каб адвезці яго ў вёску. Знаёмы пажарнік указаў яму адрэзак трубы на даху «Оперы», куды Пактон і змясціў свой рой. Пчолы прыжыліся. Дырэкцыя не пярэчыла, штосьці ў гэтай сітуацыі ёй здалося рамантычным і нават адвешчым.

З таго часу непадалёку ад бронзавага Апалона жывуць ужо дзве сям'і пчол і рэгулярна прыносяць мядовы ўраджай. З ліпеня па кастрычнік Пактон здымае 200 кілаграмаў мёду і наогул лічыць, што для вулляў самае лепшае месца — гэта Парыж. Да гэтай высновы ён прыйшоў доследным шляхам, нават выпрацаваў цэлую канцэпцыю паводзінаў гарадской пчалы. На думку Пактона, гарадскія пчолы куды менш схільныя да стрэсу, чым палявыя. Тут, у Парыжы яны нават больш спакойныя. Тэмпература навакольнага асяроддзя для іх тут ідэальная.

Цікава, што гэта ўражанне Пактона пацвярджае і Цэнтральнае таварыства пчалаводаў. Так, прадстаўнік гэтага таварыства Андрэ Лямер, у чыім падпарадкаванні знаходзяцца вуллі Люксембургскага сада, лічыць, што гарадскія пчолы валодаюць мноствам прывілей. У іх распараджэнні больш кветак, яны могуць працаваць пазней пры гарадскім асвятленні, а з-за высокіх дамоў больш надзейна схаваны ад моцнага ветру.

Што да колькасці збіраемага мёду, то парыжскія пчолы прыносяць яго ў два разы больш, чым палявыя. Самыя любімыя месцы медазбору — гэта доўгія вуліцы, абсаджаныя высокімі экзатычнымі дрэвамі, і поўныя кветак клумбы сквераў.

Паводле даных Цэнтральнага таварыства пчалаводаў, у сталіцы налічваецца 150 вулляў. Большасць іх належыць рэлігійным абшчынам — манастырам, семінарыям, прыходскім саветам. Сярод астатніх вылучаюцца Люксембургскі сад з яго 10 вуллямі, якія можа бачыць любы прахожы, парк Жоржа Бразаса ў 15-м раёне Парыжа, дзе таксама ёсць з дзесятак вулляў, і, вядома, велізарны Вінсенцкі лес на паўднёвым усходзе горада. Астатнія вуллі належаць прыватным асобам. Радыус аблёту пчол не перавышае трох кіламетраў, і, аказваецца, гэтага дастаткова. Кожны год у французскай сталіцы збіраюць больш за чатыры тоны мёду...

Жан Пактон забіраецца на дах парыжскай «Оперы» раз у тыдзень. Але яшчэ яму трэба сабраць васковыя рамкі з камяннай трубы суседняга банка і з даху Дома Швейцарыі або прама на самой статуі аўтара «Оперы» — архітэктара Шарля Гарнье. Асаблівыя клопаты прыносіць май — час раення. Заўсёды ёсць небяспека таго, што моцныя вятры могуць перавярнуць вуллі. Але, нягледзячы на ўсе гэтыя клопаты, прадпрыемства Жана Пактона працвітае. Маленькі ж — усяго ў 125 грамаў — слоічак пад назвай «Мёд Оперы» каштуе ў вядомым гастранамічным магазіне «Фашон» 18 франкаў. За гэту суму можна купіць паўкілаграма і больш мёду іншых сартоў.

Акрамя таго, дзякуючы сваім пчолам Пактон зведаў і славу: выступленні па тэлебачанні, інтэрв'ю і фотарэпартажы. З просьбай наведаць яго вуллі да яго звяртаюцца нават з Японіі. На оперным даху хутка стане проста цесна ад людзей. Сам Пактон ставіцца да сваіх візіцёраў з лёгкай доляй іроніі і можа нямала расказаць аб іх паводзінах на вышыні 50 метраў над зямлёй. Так, адзін дыктар тэлебачання быў укушаны разлютаванай рабочай пчалой і ад болю скочыў прама праз шкляны насціл. На шчасце, усё абышлося. Другі вядомы журналіст, убачыўшы бездань пад нагамі, ад страху не мог зрушыцца з месца.

Медазборам зацікавіліся ў многіх краінах свету. Усё большая папулярнасць «оперных» пчол пачала непакоіць гаспадароў будынка. Прэс-службе «Гранд Опера» зусім не ўсміхаецца сітуацыя, пры якой аб вуллях пачалі гаварыць часцей і іншы раз з большым энтузіязмам, чым аб саміх спектаклях.

Жан Пактон стаў сапраўднай славутасцю. Калі ў Злучаных Штатах Амерыкі праводзіліся дні Францыі, ён быў запрошаны прыняць у іх удзел разам з буйнейшымі французскімі мадэльерамі.

Эфір-дайджэст.

ВЕНЕРЫЧНЫЯ ХВАРОБЫ НЕ ЖАДАЮЦЬ АДСТУПАЦЬ

Хварэе наш народ, хварэе... Грып, кішэчныя інфекцыі, шкарлятына, адзёр былі заўсёды. А вось венерычныя захворванні трывала ўкараніліся ў нашым грамадстве не так даўно і не збіраюцца ў бліжэйшы час «здаваць» заваяваныя пазіцыі.

Так, у мінулым годзе ў г. Мінску было зарэгістравана 3205 выпадкаў захворвання на ганарэю (у 1994 г. -- 3925), гэта азначае, што назіралася нязначнае зніжэнне ўзроўню захворвання -- на 18 працэнтаў. Ад сіфілісу пацярпела 4462 чалавекі (для параўнання: у 1994 г. -- 2274). Такім чынам, захворванне на сіфіліс вырасла ў 1,9 раза! Пры гэтым трэба прыняць пад увагу тое, што, на жаль, не ўсе захварэўшыя спяшаюцца звярнуцца да спецыялістаў скурвендыспансера.

Асабліва трывожыць той факт, што ад «дарослых» хвароб пакутуюць і дзеці. У 1995 годзе на ганарэю захварэла 13 дзяцей да 14 гадоў (у папярэднім -- 24), а на сіфіліс -- 20 (у папярэднім -- 7).

Надзея НІКАЛАЕВА.

АСТРАНОМЫ СЦВЯРДЖАЮЦЬ: ВЯСНОЙ 1997 ГОДА МЫ СТАНЕМ СВЕДКАМІ ГРАНДЫЁЗНАГА КАСМІЧНАГА ШОУ

Амерыканскія астраномы-аматары Алан Хейл (штат Нью-Мексіка) і Томас Боп (штат Арызона) незалежна адзін ад аднаго знайшлі за арбітай Юпітэра камету, яркасць якой зараз у 250 разоў большая, чым у славутай каметы Галея, калі яна знаходзілася на той жа адлегласці ад Сонца.

Да канца 1996 года гэтае свяціла будзе знаходзіцца ў паўднёвых сузор'ях. Ужо зараз некалькі абсерваторый вядуць за ім пастаянныя назіранні. Паводле звестак французскага часопіса «Сьель эт Эспас» («Неба і Космас»), у канцы сакавіка — пачатку красавіка 1997 года, калі камета наблізіцца да Сонца на адлегласць 140 мільёнаў кіламетраў і да Зямлі — на 200 мільёнаў кіламетраў, яе прамое ўзыходжанне ў Паўночным паўшар'і складзе 45 градусаў. У гэты час Луна на небе будзе адсутнічаць, і камета Хейла-Бопа стане не толькі самым яркім, але і самым вялікім аб'ектам начнога неба: раскінуўшы свой хвост больш чым на 150 мільёнаў кіламетраў, яна будзе мець вуглавыя памеры некалькі дзесяткаў градусаў (нагадаем, што вуглавыя памеры Сонца і Луны ўсяго толькі 0,5 градуса). Калі разлікі астраномаў дакладныя, то ў гісторыі чалавецтва касмічнай з'явы падобнага маштабу дагэтуль не было.

Уладзімір ТРАЦЦЯКОЎ, БелаПАН.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

З даху пасыпаліся грошы на жыхароў прыгарада індыйскага горада Шалапура.

Адна з малпаў украла сумку ў багатага чалавека і знікла разам з ёй на будынку. Там яна разгледзела здабычу, што, відаць, прынесла ёй вялікае расчараванне. Малпа знайшла некалькі дробных прадметаў — ручку, звязку ключоў і нейкія нецікавыя паперы. У гневе яна раскідала іх. Да вялікай радасці ідучых па вуліцы людзей, якія тут жа змаглі ацаніць іх вартасць, бо на кожнай з іх было напісана: 100 рупій.

ЭКСТРА-ПРЭС

Піяніст Рудольф Майзель жыве ў нямецкім горадзе Эсэне. Акрамя асноўнай дзейнасці, ён заняты вельмі незвычайнай справай.

У магазінах, у сельскіх жыхароў і проста на рынках ён адшуквае і набывае маладых канарэек. На працягу трох-чатырох месяцаў ён трымае іх у сябе дома і вучыць спяваць. З гэтай мэтай ён выкарыстоўвае розныя мелодыі, запісаныя на кампакт-касетах. Майзель запэўнівае, што птушкі, гэтак жа, як і людзі, бываюць больш або менш здольнымі да навучання. Таленавітыя праз 2—2,5 месяца цудоўна спяваюць мелодыі. Менш здольным патрабуецца не менш як чатыры месяцы. Пасля заканчэння курса абучэння піяніст вельмі выгадна прадае птушак аматарам спеваў.

«Вестфелітэ рундшау»

Мексіканец Хуан Мануэль Кабрэра вельмі позна ўпэўніўся, што не ўсім жанчынам падабаюцца надакучлівыя заляцанні незнаёмых мужчын. Некалькі празмерна фрывольных фраз, з якімі ён звярнуўся да незнаёмай жанчыны ў сталічным метро, прывялі да таго, што 29-гадовая Клаўдзія Радрыгес выцягнула пісталет 22-га калібру і разрадзіла яго ў «донжуана», які памёр у бальніцы.

«Я не змагла сцярпець яго сексуальных дамаганняў», — заявіла Радрыгес у паліцыі.

ІТАР—ТАСС.

У апошнія гады павялічылася колькасць фальшывых банкнот ЗША, аднак фальшывыя грошы ўяўляюць сабой толькі нязначную частку ўсіх доларавых банкнот, якія знаходзяцца ў міжнародным абарачэнні, заявілі прадстаўнікі ўрада ЗША, выступаючы ў Кангрэсе. Па звестках Федэральнай рэзервовай сістэмы, колькасць фальшывых банкнот, выяўленых ва ўсім свеце ў 1995 годзе, склала менш як 0,1 працэнта ўсіх банкнот ЗША, якія знаходзяцца ў абарачэнні.

ЮСІА.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	6.47	17.55	11.08
Віцебск –	6.39	17.44	11.05
Магілёў –	6.37	17.45	11.08
Гомель –	6.30	17.45	11.15
Гродна –	7.00	18.13	11.13
Брэст –	7.01	18.13	11.12

МЕСЯЦ

Поўня 5 сакавіка.

ІМЯНІНЫ

Пр. Маўрыкія, Фёдара, Філіпа

К. Фрыдаліны, Калеты, Ружы

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі слабы снег. Тэмпература паветра ў Магілёве і Віцебску — 3—5, Мінску, Гомелі, Брэсце — 2—4, Гродне — 1—3 градусы марозу.

У наступныя двое сутак пераважна без ападкаў, толькі 8-га ўдзень у паўночных раёнах пройдзе невялікі снег. Тэмпература ўначы — 8—13, пры праясненнях да 18, удзень 7-га — 2—7, 8-га — 0—5 градусаў ніжэй нуля.

МЕДЫЦЫНСКІ ПРАГНОЗ НАДВОР'Я НА 6 САКАВІКА

Надвор'е будзе вызначацца полем паніжанага атмасфернага ціску. Чакаецца нязначны рост значэнняў асноўных метэаэлементаў. У такіх умовах павялічваецца верагоднасць пагаршэння самаадчування ў метэазалежных хворых на гіпертанічную хваробу.

У мэтах прафілактыкі рэкамендуецца панізіць фізічную актыўнасць, кантраляваць артэрыяльны ціск, больш строга прымаць лекавыя прэпараты, прызначаныя ўрачом.

Антаніна КАРОЗА,
навуковы супрацоўнік БелНДІ кардыялогіі.

Выпуск № 327

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

Падпісаліся?

Некалькі дзён засталося да канца падпісной кампаніі. Прыхільнікаў нашага аддзела «Сядзіба» запрашаем у бліжэйшае паштовае аддзяленне, каб аформіць падпіску на газету «Для вас». Гэта нашы «Ураджайныя градкі». У другім квартале выйдуць тры брашуры.

№ 19 — красавік. Усё пра прышчэпкі. Як самому зрабіць гэту справу. Чаму здараюцца няўдачы. Абрэзка дрэў, падкормка саду, які пладаносіць, і маладога. Як дабіцца высокага ўраджаю парэчак, агрэсту і маліны, зялёнае чаранкаванне і іншае.

№ 20 — май. Абарона ўсіх раслін саду і агарода ад шкоднікаў і хвароб. Народныя і агульнадаступныя хімічныя метады. Прафілактыка. Практыка лепшых майстроў гэтай справы.

№ 21 — чэрвень. Выдумкі-здабыткі кемлівых майстроў. Расказы-парады: як самім зрабіць, скажам, апырскальнік; [illegible] «камбайн» для сушкі ягад і пладоў ці здабывання соку; як залатаць плёнку; зрабіць дзверы ў цяпліцы; абсталяваць уласную кацельню з... гною; самыя нечаканыя парады па паскоранаму вырошчванню культур і многае іншае.

Наш падпісны індэкс — 63236. Кошт на адзін месяц — 3000, на тры месяцы — 9 тысяч рублёў.

Былі паведамленні аб тым, што на месцах бяруць плату за так званую дастаўку выдання. Гэта не павінна быць, гэта выдумка мясцовых работнікаў. У нашу цану ўваходзіць і дастаўка выдання да адрасата.

***

Дзе можна набыць брашуры, якія ўжо выдадзены? Ва ўсіх кіёсках Беларусі. У абласцях яны будуць прадавацца толькі адзін месяц. У Мінску [illegible] кіёскаў брашуры прадаюцца ў магазінах «Насенне», «Сельгаскніга», «Глобус» (галоўпаштамт), «Белсельгасхімія» (Чырваназорная, 8).

Перапіска з чытачамі

Глыбокая пасадка — на шкоду

З рэкамендацыямі для дачнікаў нейкая няўзгодненасць. У асобных выданнях раяць пікіраваць перцы да семядольных лісцікаў. Зрабілі так. А перац не развіваецца, хоць і не гіне.

Сям'я Каралёвых, г. Мінск.

У наступным выпуску «Сядзібы» пра перац мы раскажам больш падрабязна. Цяпер — толькі адказ на пытанне. Перац вельмі пакутліва ўспрымае перасадкі. Асабліва, калі гіне каранёвая сістэма. Лічым мэтазгодным не заглыбляць расліну да семядольных лісточкаў. Пасадзіце спачатку напалову. Астатнюю частку зямлі падсыпце праз два тыдні і праз месяц роўнымі долямі.

Справа вось у чым. Калі засыпаць кволыя карані глыбей, яны мала атрымліваюць паветра і вільгаці. Новыя карані не ўтвараюцца. Расліна не развіваецца. На агародзе таксама не заганяць глыбока. Лепш — амаль на тым жа ўзроўні, як і раслі ў расадных ёмістасцях. Плоданашэнне будзе ўстойлівым і даволі «хуткім».

Пасеем зярняткі яблыні і грушы

Садзілі-сеялі насенне яблыні і вішні. А яны не ўсходзяць.

З пісьма ў рэдакцыю.

Пра зімоўку насення мы не раз расказвалі ў мінулыя гады. Складанага тут быццам бы нічога няма. Але перыяд халоднага спакою зярнятак павінен доўжыцца сто і болей дзён. Толькі за такі перыяд маленькія асобінкі заканчваюць перыяд стратыфікацыі і гатовы даць парастак. Відаць, гэта якраз і было парушана. Зрэшты, насенне можна восенню высяваць у зямлю. У сваім асяроддзі кожнае пройдзе «дапрызыўную падрыхтоўку» і ўзыдзе.

Звычайна костачкі вішні, чарэшні і слівы, насенне яблыні і грушы змяшчаем у халодным падвале ў пясок ці пілавінне, нават пад снег. Паўторым, што перыяд апрацоўкі холадам вельмі доўгі. Бывае, і ў тры месяцы не ўкладваецца.

Як толькі знікне снег і зямля крышачку падсохне, можна высяваць. Зярняткі яблынькі і грушы, костачкі вішні класці на глыбіню 4—7 см, слівы — крыху глыбей. Глеба павінна быць угноеная, рыхлая, на сонцы. З'явіліся ўсходы — палівы, падкормкі, рыхленні, праполкі. Усё, як звычайна. Падкормліваць лепш каравяком (1:10 ці 1:8).

Памідор «сонечны»

У магазінах прадаецца насенне памідораў, якога ніхто не ведае. Напрыклад, памідоры «сокечныя».

Надзея Нашуціна, г. Мінск.

Многія краіны прапануюць нам гуманітарную дапамогу. Часта — насеннем. Аб'яднанне «Сортнасеннеагародніна» набывае іх. У продажы з'яўляецца чарнушка і морква з далёкай Амерыкі, бульба з Галандыі.

Памідоры «сонечныя» даволі папулярныя ў ЗША. Гэта невысокі, ураджайны сорт. Гронкі з буйнымі чырвонымі пладамі размешчаны на сцябле даволі часта. Сярэдняя вага аднаго плода — 100 грамаў. Бывае большай ці меншай. Плады выспяваюць у сярэднія тэрміны. Прыдатныя для ўсіх відаў перапрацоўкі. У свежым выглядзе ўтрымліваюць даволі шмат розных карысных рэчываў, выдатнага смаку. Увогуле, яны нечым падобныя на нашу «перамогу». Да хвароб сярэдняўстойлівыя.

У мінулым годзе многія дачнікі рэспублікі ўжо вырошчвалі гэты сорт. І засталіся задаволенымі.

Апрацоўкі мінімальныя

Мінулы сезон выдаўся не вельмі добрым на суніцы. Цэны на салодкую прадукцыю трымаліся даволі высокія. Многім трэба было добра патрэсці кашалькі, каб набыць кілаграм-другі салодкай пахучай прадукцыі.

Але ці такая складаная гэта справа? Можа, лепш самім заняцца гэтай работай? Упэўнены, кожнаму будзе забяспечаны поспех. Толькі — прапарцыянальна затратам і догляду.

Спачатку пра градкі. Лепш за ўсё падыходзяць градкі, на якіх сонца гасцюе ўвесь дзень. Нават часовы зацень зменшыць зборы. Глебы пажадана сугліністыя ці супясчаныя. Яны павінны быць рыхлыя, добра ўгноеныя пад папярэднікі.

А папярэднікі такія: зялёныя культуры, фасоля, гарох, рэдзька, морква, турнэпс, цюльпаны, аксаміткі, нарцысы. Не закладвайце ягаднік там, дзе раслі бульба, памідоры, агуркі, астры. У гэтых культур аднолькавыя грыбковыя хваробы.

Угнаенні непасрэдна з пасадкай не ўносяць, бо каранёвая сістэма ў асяроддзі з высокім утрыманнем вокіслаў адчувае сябе нікавата. Калі яшчэ і значная вільготнасць, то проста гіне. З гэтай нагоды і вапнаваць глебу перад высадкай непаждана, а даваць той вапны ці даламітавай мукі зусім нямнога — суніца любіць слабакіслыя ўмовы для развіцця.

Вось прыкладныя дозы ўгнаенняў: арганікі (кампост, гной, які разлажыўся) — да 8—10 кг; фосфару — да 60 г, калію — 30 г. Гэта на адзін квадратны метр. Як бачым, азоту зусім няма, толькі той, які ў арганіцы. У час вегетацыі пры неабходнасці ўносяцца ўгнаенні ў малой канцэнтрацыі (№ — 2 г, Ф — 10 г, К — 12). І абавязкова ў міжрадкоўі (на адлегласці 15—20 см ад радкоў). Можна загарнуць нават арганіку (3—4 кг на адзін кв. метр).

Пры закладцы плантацыі (градкі) вельмі важна правільна пасадзіць расліну. Калі ўчастак «свежы» і не асеў пасля перакопвання глебы, цэнтральная пупышка росту — сардэчка знаходзіцца крыху вышэй узроўню глебы (0,1—0,2 см). Асядаючы разам з глебай, яна зойме сваё месца на адным узроўні з гарызонтам. Карані ў ямцы абавязкова расправіць, каб раслі ва ўсе бакі аднолькава. Абавязкова адрэзаць лісточкі з рознымі хібамі (плямамі, засохлыя, паламаныя, дрэнна развітыя). Каранёвую сістэму добра абмакнуць у раствор каравяку і гліны (1:10). Пасля пасадкі — паліў 0,5 літра на расліну. Як толькі вада сыдзе, пасадкі замульчыраваць торфам. Увогуле вельмі важна не пакідаць ямак. У іх будзе стаяць вада. А гэта непажаданая з'ява. З гэтай нагоды рана вясною прыняць неабходныя меры, каб адвесці снегавыя воды, а потым — дажджавыя. Нішто, бадай, так не шкодзіць суніцы, як залішняя вільгаць.

На пасадках, якія выйшлі з-пад снегу, сабраць хворае лісце, спаліць. Расліны апрацаваць слабым растворам салетры (30 г на вядро вады). Гэта будзе стымуляваць энергічнае развіццё. Супраць гнілі і шкоднікаў прымяняць нітрафен. Дозы — на этыкетках. Калі яго дастаць не ўдалося, тады прымяняйце бардоскую сумесь і сродкі супраць каларадскага жука. Змяншаць іх на чвэрць. Гэта для таго, каб «дастаць» малінава-сунічнага даўганосіка — галоўнага ворага суніц.

ПОГЛЯД

І зоркі нам гавораць...

«Святое месца пустым не бывае», — сцвярджае народная прымаўка. [illegible]

Самай папулярнай рубрыкай у чытачоў газет з'яўляюцца гараскопы. [illegible]

[illegible] ...ца на небе. Ды і наогул, хай усё будзе так, як у людзей.

Як толькі аўтамашыны засігналілі-загаласілі, госці высыпалі сустракаць маладых. Сяргей дапамог нявесце вылезці з аўтамабі- [illegible]

[illegible] ...няма, а ён ужо інвалід. Ні работніка з яго... ды і не мужыка, калі гаварыць прама. Што, так і будзеш усё жыццё малаком паіць?

Відавочна, Тамара Антонаўна [illegible]

[illegible] ...тыкуле на поўным сур'ёзе заяўляе, што нацыянальны сцяг з'яўляецца дэстабілізуючым фактарам у нашым грамадстве, бо чырвоная паласа разрывае белае палотнішча на дзве часткі, тым самым [illegible]

[illegible] ...ца, што ўсё яго праблемы вырашыць начальнік. Ён упэўнены, што яму хтосьці павінен і абавязаны. А час наступіў такі, што кожны павінен спадзявацца найперш на сябе.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ХОЧАЦЕ — ВЕРЦЕ...

Вернасць — не загана

У вас у сям'і канфлікты? Вы часта спрачаецеся, падазраяце другую палавіну ў схільнасці да здрады? Што ж, чаму б тады вам не паспрабаваць скарыстаць вопыт белых магаў.

Набыты стагоддзямі, вопыт гэты, які дапамагае захаваць сям'ю, карысна вывучаць усім жанатым людзям. Найбольш спрыяльны час для любоўнай магіі — пятніца, калі Месяц расце ці ўступіў у поўню. Пры гэтым нагаворныя чары наводзяцца ці апоўначы, ці на досвітку. Як жа карыстацца гэтым вопытам?

Калі ў сэрца мужа ўвайшла іншая жанчына. Зляпіць з цеста дзвюх лялек. Даць ім імёны мужа і саперніцы, пасадзіць у розных кутах у доме. Раніцай і ўвечары падыходзіць да кожнай лялькі і гаварыць: «Вместе вам не быть и не жить, хлеба вместе не едать, детей вместе не качать. Аминь».

(Так робяць 40 дзён, не пропускаючы ніводнага дня. Разлука немінучая.)

Як наладзіць мір у сям'і. Нагаварыць на чай, на ваду і даць выпіць мужу: «Мать Пресвятая Богородица, Николай Чудотворец и сам Иисус Христос, я не воду беру, а жизнь возвращаю. Чтоб такая чистая жизнь была, как вода у раба (имя мужа) с рабой (имя жены). Во имя отца и Сына и святаго Духа. Аминь».

Каб муж па жонцы сумаваў. Нагаварыць на які-небудзь падарунак ці рэч, якая потым будзе ў яго. Нагавор такі: «Вещь от меня берешь, мне свой покой отдаешь. Ни средь дня, ни средь ночи не было б тебе без рабы (імя жонкі) покоя и мочи. Аминь».

Каб муж больш думаў пра цябе. Новую шпільку трымайце прышпіленай на сабе тры дні, потым, нагаварыўшы на яе, прышпіліце у неприметным месцы на адзенні мужа. Чытаюць так: «Носи, не потеряй, рабу (імя жонкі) не забывай. Аминь».

Калі муж збіраецца пайсці ад вас да іншай. Калі ў вас была размова з мужам, што ён ад вас хутка пойдзе, ці вы самі гэта ведаеце, не засмучайцеся, дайце яму нагавораную ваду ці ежу.

Нагавор: «На хлеб, на воду, ни в ясный день, ни в непогоду, что б раб (імя) места себе не находил в дороге, в пути. Чтоб ноги его дрожали, слезы не высыхали, сны домой к рабе (імя) назад звали. Слово твердо, будет вечно. Аминь».

Калі ад вас пайшоў муж. Калі муж ужо пайшоў ад вас, але ў доме яшчэ засталіся яго рэчы, трэба зрабіць так: узяць яго рэч, перахрысціўшыся пакласці яе пад матрас, дзе ён раней з вамі спаў, а пасля 12 гадзін ночы чытайце нагавор ля пасцелі: «С телесов вещь взяла, на семь дней с глаз убрала, под матицу положила, ведуна помочь попросила. Матица, перевернись, раб (імя), домой возвратись. Аминь».

(Сем дзён рэч не кранаць і ўсе сем дзён чытаць нагавор. Калі муж вернецца раней чым праз сем дзён, рэч не выцягваць да канца тыдня, да панядзелка. Чытаючы словы: «ведуна помочь попросила», можаце ў думках вымавіць пасля слова «ведуна» імя маё — Ірыну, Магістра белай і практычнай магіі.)

Словы, якія гаворацца пры любоўнай пасцелі. «Из тела в тело любовное дело. Кровь моя, любовь твоя. Люби меня больше себя. Прут в лесу гнется, знаю, куда воткнется. Аминь». (Словы гавораць пра сябе.)

Каб у мужа з іншай у пасцелі нічога не атрымалася. «Как Домовой не может изменить своему дому, своему полу, своей стене, так ни с одной рабой, ни с красавицей, ни с рябой, мой милый не изменит мне. Аминь». (Чытаюць пра сябе ў час любоўных спраў.)

Каб муж дома не скандаліў. Купіце новы малаток і, пакуль ім ніхто не працаваў, прачытайце над ім замову. Малаток гэты няхай заўсёды будзе ў вашым доме.

Замова такая: «Как молоток тяжелый не поднимается, так чтоб у раба божьего (імя) язык был тяжелый, не поднимался бы и не ругался бы. Будьте мои слова крепки и лепки отныне и довеку. Аминь».

Як прысушыць дзяўчыну. Звычайна нагаворваюць на цукеркі, марожанае, пернікі: «Как голубка не может быть без своего голубка, скворчиха без скворца, а мать без своего дитя, так бы и раба божья (імя) не могла бы без меня, раба (імя). Утром бы металась, вечером бы страдала, а ночью бы не спала. Все бы меня на уме, на разуме держала, слезой бы умывалась, сама бы на меня кидалась. Был бы я ей милее подруг, любимей матушки родной, ближе сестры и брата. Аминь».

Каб, наадварот, забыць чалавека, пазбавіцца ад няшчаснага кахання, знішчыць у сабе пачуццё да недастойнага чалавека. Трэба астудзіць у шклянцы халоднай вады кавалак напаленага дачырвана жалеза (нож), потым вымавіць на ваду словы так, каб дыханне краналася вады: «Да погаснет во мне страсть к... подобно тому, как железо остыло в холодной воде».

Ирына СВЕТАЧ,
Магістр белай
і практычнай магіі.

«Тайная власть».

З ЖЫЦЦЯ «ЗОРАК»

Хітрыкі Джона Макінроя

У свой час за некарэктныя паводзіны на корце Джон Макінрой атрымаў ад журналістаў мянушку — «суперотродье». Але і па-за кортамі Макінрой не быў прыкладным бацькам і мужам: любіў падэбашырыць, вельмі раўнаваў жонку і нават біў яе і дзяцей. Аднак пасля таго, як ён пакінуў прафесіянальны тэніс, паводзіны Макінроя пачалі мяняцца ў лепшы бок, чаму ў немалой ступені садзейнічала яго новая сяброўка — спявачка Пэці Сміт.

І ўсё ж спакойны перыяд працягваўся нядоўга. Высветлілася, што Пэці цяжарная. Каб пазбегнуць ускладненняў, пары парэкамендавалі не займацца сексам у час усяго тэрміну цяжарнасці. Будучы жанчынай асцярожнай, Сміт адразу пераехала на сваё ранча ў Каларада, а «бядак» Джон застаўся адзін у кватэры, ацэненай у тры мільёны долараў і размешчанай у небаскробе «Берэсфорд», што паблізу Цэнтральнага парку Нью-Йорка.

І тады з гора ён зноў вярнуўся да ранейшага. Пачаў зноў выпіваць аж па бутэльцы тэкілы ў дзень, сышоўся з рокерамі і, нарэшце, пачаў тэрарызаваць суседзяў па дому. Галоўным аб'ектам «палявання» Макінроя ў «Берэсфордзе» аказалася папулярная мадэльерка Элеанор Вайнштэйн, якая мела няшчасце купіць кватэру на адным паверсе з тэніснай «зоркай». У пошуках часовай замены Пэці ён не мог, вядома, не звярнуць увагі на прывабную суседку. Аднойчы вечарам Джон без запрашэння заявіўся да яе ў кватэру, але любоў з п'яным тэнісістам не ўваходзіла ў планы Элеанор, і яна выставіла яго за дзверы. Аднак адмова толькі распаліла шчадралюбнага ірландца, і ён пачаў праследаваць жанчыну. Варта было Вайнштэйн высці з кватэры, як побач з ёй аказваўся Макінрой і пачынаў гаварыць усякія пошласці тыпу: «Ты будзеш маёй! Ні адна жанчына не можа ўстаяць супраць мяне!» Але, відаць, і гэтага Джону здалося недастаткова, і ён вырашыў перайсці ад слоў да справы.

Аднойчы ўвечары Макінрой, як сказана ў паліцэйскім пратаколе, ударыў далонню па «месцы ніжэй пояса міс Вайнштэйн». Тут ужо цярпенню Элеанор прыйшоў канец. Ударыўшы каленам у тое самае месца тэнісіста, яна вырвалася з яго абдымкаў і накіравалася ў сваю кватэру. А адтуль мадэльерка адразу ж пазваніла ў паліцыю і абвінаваціла Джона Макінроя ў спробе яе згвалціць.

Цяпер няўдачлівага аматара жанчын чакае судовы разбор. На думку яго адвакатаў, ім усё ж удасца «адмазаць» тэнісіста ад абвінавачання ў спробе гвалтавання. Але нават пры ўдачным зыходзе справы Макінрою пагражае вялікі штраф і, што самае страшнае для яго, прымусовае лячэнне ад алкагалізму.

Цёмная паласа Габрыэлы

У Габі Сабаціні таксама непрыемнасці. Толькі не ў асабістым жыцці, а ў бізнесе. І ўсё з-за настойлівага імкнення аргенцінкі дабіцца вялікага поспеху па-за тэнісам.

Спачатку не ўвянчалася поспехам яе спроба наладзіць серыйную вытворчасць лялек а-ля Габі (гэтакі лацінаамерыканскі варыянт праслаўлютай «Барбі»). Потым праваліўся дыск з запісамі яе песень. Замест чакаемага мільёна было распрададзена толькі 26 тысяч экземпляраў. Аднак самае вялікае расчараванне Габі прынесла тая сфера, дзе ёй заўсёды спадарожнічаў поспех — парфумерыя.

Пачаўшы тры гады назад выпускаць фірменныя духі «Габрыэла Сабаціні» і «Боская», аргенцінка змагла зарабіць на іх каля 20 мільёнаў долараў, стаўшы самай багатай тэнісісткай у свеце (ці не гэтым тлумачыцца спад у яе гульні?). Але, відаць, гэтых грошай ёй паказалася мала, і Габрыэла вясной мінулага года вырашыла выпусціць ужо трэцюю разнастайнасць сваіх духоў, назваўшы іх у гонар славутага пляжа на аргенцінскім курорце Мардэль-Плата — «Каская». І хоць спецыялісты ўгаворвалі яе не спяшацца і пачакаць заканчэння рэкламнай кампаніі, Габі не стала іх слухаць. «Лепшай рэкламы, чым імя Габрыэлы Сабаціні, не існуе», — саманадзейна заявіла яна. І здарылася тое, што павінна было здарыцца. Напоўнены да краёў амерыканскі рынак даволі халаднавата аднёсся да «Каскаі». Да таго ж пах новых духоў вельмі моцна быў падобны на папулярны мужчынскі парфум Вольфганга Йопа. Ну, а канчаткова пахавала навінку сама Габрыэла. У адным з інтэрв'ю ў час адкрытага першынства ЗША яна ў нейкім невытлумачальным прыпадку шчырасці расказала журналістам, што «Каская» ёй не падабаецца і яна аддае перавагу духам Элізабет Ардэн «True Love». Пасля гэтага інтэрв'ю каля трохсот буйнейшых універмагаў Амерыкі скасавалі кантракты на пастаўку «Каскаі». Замест чакаемага залатога дажджу духі прынеслі аргенцінцы адны страты. І цяпер у бізнесняўдачлівай Сабаціні адна надзея — Расія. Нейкі прадпрымальнік з Масквы ўжо закупіў партыю «Каскаі» і паабяцаў купіць яшчэ дзесяць тысяч флаконаў. «Каская» ўжо паявілася на прылаўках аднаго з універмагаў на Цвярской і каштуе каля паўмільёна рублёў.

Падрыхтаваў па матэрыялах часопісаў 1995 года Валерый СЯРОГІН.

- **Згубленае пасведчанне ліквідатараў наступстваў аварыі на ЧАЭС № 527957 серыі А, выдадзенае на імя Дылеўскага Расціслава Уладзіміравіча, лічыць несапраўдным.**
- **Згубленае пасведчанне ліквідатара наступстваў аварыі на ЧАЭС, выдадзенае на імя: Булаўскага Сяргея Васільевіча, Пашкоўскага Уладзіміра Фёдаравіча, лічыць несапраўдным.**

[illegible] з 8 Сакавіка.

А. Жалкоўскі.

Віншую маці, сястру Ніну, Кляву, пляменніцу Іну са святам 8 Сакавіка! Жадаю ўсяго найлепшага, здароўя, шчасця.

Вядміцкая В. В. з в. Залужжа.

Дорогая Танечка! Люда! С праздником 8 Марта. Целую.

Тимохович Владимир.

Дубоўская Святлана з г. [illegible]! Ад усяго сэрца віншую цябе з 8 Сакавіка. [illegible] маё сэрца. Няхай шчасце заўсёды будзе з табою, і вецер не пакрыўдзіць цябе.

Твой Крылоў Андрэй (г. Салігорск).

Віншую са святам 8 Сакавіка бабулю Кавалькову Алену з в. Давыдавічы. Жадаю шчасця паўсюль і заўсёды.

Унук Кірыл.

ФІЛЬМАТЭКА

- **«Квадрат»**
- **«Вельмі прыгожыя, каб жыць»**
- **«Стальная справядлівасць»**
- **«Маска»**

Новую кінастужку **«Квадрат»**, створаную рэжысёрам Анатолем Грышко па сцэнарыю Юрыя Пятрова, прапануюць увазе гледачоў кінамайстры Расіі.

Пачатак фільма можа навесці на думку, што перад намі дэтэктыў. Энергічная дзяўчына ў пацёртых джынсах і куртцы звязвае цела нежывога маладога мужчыны, пакідае яго на кушэтцы і хутка выбягае з кватэры. На вуліцы яна спыняе машыну, просіць ехаць на вакзал. Там яна ідзе да камер захоўвання і выходзіць адтуль ужо іншай — у шыкоўным вячэрнім убранні, з прычоскай.

Яе выгляд, манеры, як у жанчыны самага высокага свету, збіваюць з панталыку мардастых ахоўнікаў рэстаранчыка для багатых. Кінуўшы на хаду нейкія магічныя словы, дзяўчына праходзіць у залу. За адным са шматлікіх столікаў адзінока сядзіць прыгожая жанчына. Дзяўчына ігнаруе афіцыянта, які хоча спыніць яе, садзіцца за стол да адзінокай прыгажуні. Здаецца, што і з ёй наша гераіня зараз расправіцца гэтак жа бязлітасна, як нядаўна з мужчынам.

Але...

У галоўных ролях заняты Алена Фінагеева, Алена Раманава, Ігар Касталеўскі, Міхаіл Філіпаў.

У Італіі знята мастацкая кінастужка **«Вельмі прыгожыя, каб жыць».** Аўтары сцэнарыя — Рыкарда Гьоне, Піна Бурыкі і Джачынта Сантоса, рэжысёр-пастаноўшчык — Рыкарда Сезані.

Ці не праўда, загадкава і крыху злавесна гучыць назва? Але калі разабрацца, дык тры гераіні фільма, адна за адной, загінулі не таму, што былі вельмі прыгожыя, а таму, што іх прыгажосць прыцягнула ўвагу сеньёра Эдзі Санці, тэатральнага дзеяча і вялікага знатака жаночых якасцей.

Першай загінула маладая спявачка Люсі Басо. Санці абяцаў ёй ролю ў аперэце «Норма». Упэўніўшыся, што гэтага не будзе, яна выкінулася з балкона сваёй кватэры. Гісторыя банальная, але вось з дзвюма наступнымі было куды больш складана...

Галоўныя ролі выконваюць Браян Петэрсан, Андрыяна Русо, Фабіёла Таледа, Антанела Тамасі і інш.

У кінатэатрах і клубах будзе паказвацца таксама амерыканская мастацкая кінакарціна **«Стальная справядлівасць».** Яе пастаноўку па свайму сцэнарыю ажыццявіў рэжысёр Роберт Борыс.

Джон Стыл на самай справе вяршыць правасуддзе, сцвярджаючы тым самым прынцыпы справядлівасці, як ён іх сабе ўяўляе. Падмяняючы паліцыю, пракуратуру і суд ён асабіста вызначае ступень вінаватасці злачынцаў, выносіць ім прыгаворы і сам жа прыводзіць іх у выкананне. На вайне як на вайне! У абарону Стыла можна сказаць, што ўсе, каго ён караў, былі пакараны па заслугах.

Доўгі шлях вёў Джона Стыла да гэтых крывавых расправаў. Пачалося ўсё ў джунглях В'етнама ў час вайны. Стылу, які ўваходзіў у састаў атрада спецыяльнага прызначэння, прыйшлося тады, балансуючы на мяжы жыцця і смерці, змагацца не толькі з в'етконгаўцамі, але і з некім па гэты бок фронту...

У фільме здымаліся Марцін Коуў, Сіла Уорд, Роні Кокс, Берні Кейсі.

У ЗША створана таксама мастацкая кінастужка **«Маска».** Аўтар сцэнарыя — Майкі Хэрб, рэжысёр — Чарльз Расел.

Герой гэтай камедыі Стэнлі Іпкінс — банкаўскі служачы. Сціплы, няўпэўнены ў сабе, ён малапрыцягальны для жанчын і не заўважаецца начальствам. Але аднойчы яму трапляецца дзіўная маска, якая змяняе яго самога і ўсё жыццё. Надзеўшы яе, Стэнліператвараецца ў героя комікcаў: бліскучага і ўсёмагутнага. Спрытна і бясстрашна Стэнлі прадухіляе абрабаванне банка, а перад акружыўшымі яго паліцэйскімі ўтварае феерычнае музыкальнае шоу...

У ролях — Джым Керы, Эдж Сіці, Пітэр Рыгерт і інш.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 6 сакавіка

Беларускае тэлебачанне

9.30 «Аліса ў Краіне цудаў». Мультфільм 1, 2, 3-ці.
10.00 «Востраў натхнення». Тэлеспектакль.
10.30 «Няхай жыве жанчына!» Дак.фільм.
10.50 «Зорная ростань». Гродзенска-Гомельскі тур. Перадача 9-я.
11.30 Відзьма-нявідзьма.
12.30 «Соф'я Кавалеўская». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.00 Навіны.
15.15 «Павел Філонаў ва ўспамінах сучаснікаў». Дак.фільм.
16.35 «Гарачае лета 41-га..»
17.05 Крэда.
17.20 Госці ў хату.
17.50 Музычны антракт.
18.00 «Чым багаты...» Тэленарыс «Былое і думы».
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Кантрасты». Прававая праграма.
19.35 «Хто гэта?» Тэлегульня.
19.40 «Вестгейт». 35-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.10 Андрэй Міронаў у маст.фільме «Саламяны капялюш». 1-я серыя.
23.15 «Музыка без межаў».
24.00 Навіны.
0.15 Каралеўскае паляванне.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Навіны.
8.15 «Сакрэт трапіканкі».
9.10 «Тэма».
9.55 У свеце жывёл.
10.30 «Адгадай мелодыю».
11.45 «Чыста англійскае забойства». 1-я серыя.
14.20 «Драконы падзямелляў».
14.40 Кактус і К.
14.50 До-мі-соль.
15.10 Покліч джунгляў.
15.35 «Элен і хлопцы».
16.00 «Тэт-а-тэт».
16.30 «Сем дзён спорту».
17.20 «Сакрэт трапіканкі».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Адгадай мелодыю».
19.05 «У пошуках страчанага». Мікалай Кручкоў. Вядучы — Г. Скараходаў.
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.30 «Аперацыя».
20.50 Вясёлыя гісторыі ў часопісе «Ералаш».
21.20 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. 1/4 фіналу. «Нант» (Францыя) — «Спартак» (Масква).
23.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. 1/4 фіналу. Агляд трох матчаў.

Канал «Расія»

9.05 «Санта-Барбара».
10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
10.20 Надзвычайны канал. «Жывём і любім».
10.30 «Кучугуры і наваколле». Перадача 11-я.
10.50 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял.
11.15—11.30 Новая лінія.
15.05 Свята кожны дзень.
15.15 Там-там навіны.
15.30 Чый бок?
16.20 Далёкі Усход.
16.50 Ніхто не забыты.
16.55 Вас запрашае фірма.
17.10 Кіпрас Мажэйка. «Паралелі».
17.25 Свая гульня.
17.55 Кіно з працягам. «Пецярбургскія тайны».
19.25 Падрабязнасці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 «Даміно» Міхаіла Баярскага.
21.10 Надзвычайны канал.
22.30 Рака часу.
22.35 Аўтаімгненне.
22.40 Экран крымінальных паведамленняў.
22.50 «Спрут-6». 6-я серыя.
23.30—24.00 Аніматэка.

НТБ

17.00 «Цудоўныя гады». 93-я серыя (ЗША).
17.30 Такое спартыўнае жыццё.
18.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма.
18.35 Герой дня.
19.00 Свет кіно. Толькі для жанчын. Дайян Кітон у фільме «Мітусня вакол дзіцяці» (ЗША).
21.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма.
21.35 Гадзіна серыяла. «Доктар Куін, жанчына-ўрач». 45-я серыя (ЗША).
22.30 Часінка.
23.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма. Начны выпуск.
23.20 Кафэ Абломаў.

Санкт-Пецярбург

12.00, 13.00, 14.00, 15.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Хуткая дапамога.
13.40 Парады садаводам.
13.50, 18.55, 21.00 Музычны момант.
14.10 Дом кіно. Джына Лолабрыджыда, Леў Додзін, Віктар Розаў, Таніна Гуэра і іншыя.
14.50 «Веснавая казка». Мультфільм.
15.15 Стыль жыцця.
15.40 «Нямецкая хваля».
16.00 Тэатральная правінцыя.
16.30 «Сіняя птушка «Гжэль». Відэафільм.
16.45 «Там, дзе жыве Павуціныч».
17.10 Паказвае Ленінградская АТК.
18.10 Вялікі фестываль.
18.50 Спартыўныя навіны.
19.00 «Першае каханне». Серыял.
19.50 Тэлеслужба бяспекі.
20.00 Спецвыпуск тэлевізійнай службы бяспекі. Інтэрв'ю з начальнікам УФСБ В.Чаркесавым.
20.45 Справы гарадскія.
21.05 Блеф-клуб.
22.00 Спорт, спорт.
22.10—22.20 Дзень нараджэння.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; наменікаў галоўнага рэдактара — 68-28-57, 68-29-16, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 68-28-54, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Брэсце — 33-640, Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 5-68-24, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 68-28-71. ФАКС: 32-35-05, 68-27-83.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 113.326. Індэкс 63.850.
Зак. № 1161.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12